

Seletuskiri

riikliku statistika seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu juurde

1 Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Käesoleva eelnõuga muudetakse riikliku statistika seadust¹ (edaspidi RStS), elektroonilise side seadust² (edaspidi ESS) ja isikuandmete kaitse seadust³ (edaspidi IKS).

Eelnõu eesmärk on sätestada riikliku statistika tegemise põhimõtete ja kvaliteedikriteeriumite rakendamise raamistik elektroonilise side andmete töötlemiseks statistikatööde tegemisel. Ilmne vajadus on täiendada ja muuta kehtivaid seadusi õiguskindluse loomiseks elektroonilise side andmete töötlemisel statistilisel ja teaduslikul eesmärgil.

Statistikaameti missioon on kajastada ühiskonna olukorda ja muutusi ning varustada ühiskonda rahvastiku, sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna arengu seisukohalt olulise teabega. Statistikaameti kogutud andmed on vajalikud arengukavade ja prognooside koostamiseks, poliitikate kujundamiseks, teadus- ja rakendusuringuteks ning teadmuspõhiste otsuste langetamiseks. Selliselt on Statistikaameti sisend avaliku sektori toimimise oluliseks osaks. Kvaliteetsete andmete olemasolul on oluliselt raskendatud avaliku sektori poolt vajalike arengukavade ning prognooside koostamine, mis omakorda langetab avaliku sektori poliitikate kujundamise kvaliteeti. Kvaliteetsete andmete olemasolu vajadust rõhutasid ka COVID-19 pandeemilise leviku tõkestamiseks võetud rakendusmeetmed, mille kujundamine tugines anonüümsete elektroonilise side andmete töötlemisel.

Eelnevast tulenevalt on Statistikaamet alustanud anonüümsete elektroonilise side andmete töötlemisega, sh avaldamisega, avalikust huvist lähtuvalt avalike ülesannete täitmiseks teadmispõhiste otsuste tegemisel. Selleks, et luua täiendavat väärtust elektroonilise side andmete töötlemisel, sh registripõhise rahva ja eluruumide loenduse läbiviimisel, on vajalik seadustada elektroonilise side andmete töötlemine selgesõnaliselt riikliku statistika seaduses.

Seaduses käesoleval ajal vajalik raamistik eeltoodud kvaliteetse statistiliste näitajate kogu ja analüütilise väljundi jaoks puudub ning seadustamata on ka sideettevõtjate õigus ja kohustus edastada riikliku statistika tegijale (Statistikaametile ning Eesti Panga seaduse § 34 lõikes 1 sätestatud ulatuses Eesti Pangale) sideteenuse osutamise käigus loodud või saadud andmeid statistilise ja teadusliku töötlemise eesmärgil. Statistikaamet on praeguseks omandatud kogemuse alusel seisukohal, et elektroonilise side andmete töötlemine annab võimaluse loenduse andmekvaliteedi kontrollimiseks.

Kvaliteetsete andmete olemasolu tagamiseks on vajalik võimaldada Statistikaametil luua tõhusate statistiliste näitajate kogum ja analüütiline väljund, millele tuginedes oleks võimalik tõhusate ning proportsionaalsete rakendusmeetmete kohaldamine. Täiendavalt esineb vajadus kvaliteetsete andmete olemasoluks ka võimaliku uue viiruse tõkestamiseks kiirete ning tõhusate meetmete kujundamisel ning ka muude avalike ülesannete täitmise proportsionaalsemaks teostamiseks.

Kvaliteetsete andmete olemasolu on vajalik ka 2021. aastal toimuva rahva ja eluruumide loenduse andmete kvaliteedi tõstmiseks. Nimelt esineb praktikas Eestis sagedasti olukord, kus isiku tegelik elukoht ning registrijärgne elukoht ei kattu, mis omakorda avaldab mõju ka rahva ja eluruumide loenduse andmete kvaliteedile. Elektroonilise side andmete töötlemine on parim meetod andmete kvaliteedi kontrollimiseks ja puuduste ning ebatäpsuste kõrvaldamiseks elukohaandmetes ja leibkonna moodustamise algoritmi kontrollimiseks. Eelnev eeldab samas selget õiguslikku raamistikku, mis ühelt poolt tagab kvaliteetsete andmete olemasolu ning teisalt tagab sideettevõtjate õiguste ja andmesubjektide põhiõiguste kaitse. Statistikaameti varasem praktika on näidanud, et selge õigusliku raamistikuta ei ole kvaliteetsete andmete olemasolu tagamine võimalik ning selge raamistikuta eksisteerib täiendav risk põhiõiguste ebaproportsionaalseks riiveks.

Riikliku statistika tegemine eristub olulisel määral mistahes muust andmete töötlemisest statistilisel ja teaduslikul eesmärgil. Sellest tulenevalt on näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 223/2009⁴ seadustatud statistikaalased põhimõtted ja kvaliteedikriteeriumid⁵, mis on kohustuslikud riiklikus statistikas nii statistika programmi alusel kui ka programmivälisel statistikatöö tegemisel. Lisaks reguleerib asukohaandmeid Euroopa Liidu tasandil ka Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2002/58/EÜ (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv)⁶ (edaspidi E-privatsuse direktiiv) ja Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus 2016/679/EÜ (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EL kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus))⁷ (edaspidi IKÜM), millega on eelnõu koostamisel arvestatud.

Põhiõiguste perspektiivist on olulisem sideandmete töötlemisega kaasnev mõju võimalik privaatsuse riive. Seetõttu näeb eelnõu ette, et enne andmete edastamist Statistikaametile on sideettevõtjal kohustus need Statistikaameti juhiste järgi anonüümseks muuta. Isikuandmete kaitse reeglite järgimiseks võimaldab eelnõu sideettevõtjal ka Andmekaitse Inspeksiooni kaasamist.

Võttes arvesse vajadust tagada andmete töötlemise ja edastamise proportsionaalsus, peab riikliku statistika tegija poolt sideettevõtjatele esitatud andmete valim piirduma minimaalse vajaliku andmemahuga. Selliselt ei ole otstarbekas ka eraldiseisvalt nt. Statistikaametile edastatavate andmete loetelu määratlemine, kuivõrd isikuandmete kaitse reeglite tagamiseks on sobilikum lahendus andmete edastamise lubatavuse igakordne eraldi hindamine nii Statistikaameti, sideettevõtja kui ka vajadusel Andmekaitse Inspeksiooni poolt.

Selline lähenemine võimaldab pikas perspektiivis elektroonilise side andmete töötlemise kaudu varustada ühiskonda rahvastiku, sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna arengu seisukohalt olulise teabega. Lühemas perspektiivis võimaldab elektroonilise side andmete kasutamine avaliku sektori tõhusamat ning kiiremat reageerimist võimalike uute viiruste leviku

---

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 223/2009, 11. märts 2009, Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst)

⁵ Riikliku statistika seadus (RT I 2010, 41, 241) §-des 7 ja 20 lg 2

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EÜ) 2002/58/EÜ, 12. juuli 2002, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv). Arvutivõrgus: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32002L0058&from=EN>

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus)

tõkestamisel ning proportsionaalsemaid avaliku sektori otsuseid. Arvestades, et Statistikaametil on eelnõu abil võimalik pakkuda kvaliteetsemat sisendit avaliku sektori toimimiseks ning eelnõu seab selged piirid võimaliku priivaatuse riive minimaliseerimiseks, on eelnõu poolt pakutud lahendus vajalik, sobilik ning mõõdukas ülekaaluka avaliku huvi eesmärgi täitmiseks.

1.2 Eelnõu ettevalmistaja

Riikliku statistika seaduse, elektroonilise side seaduse ja isikuandmete kaitse seaduse muutmise eelnõu on koostanud Statistikaameti jurist Ilvi Reitel (tel 625 9209; ilvi.reitel@stat.ee) ja peadirektor Mart Mägi (tel 625 9359; mart.magi@stat.ee).

Eelnõu väljatöötamisel on osalenud Rahandusministeeriumi riigihalduse ja avaliku teenistuse osakonna peaspetsialist Keir Pool (tel 611 3483; keir.pool@fin.ee) ja sama osakonna nõunik osakonnajuhataja ülesannetes Ülle Harak (tel 611 3229; ylle.harak@fin.ee).

1.3 Märkused

Eelnõuga muudetakse riikliku statistika seaduse⁸ (edaspidi RStS) – RT I, 04.12.2019, 13, elektroonilise side seaduse⁹ (edaspidi ESS) – RT I, 10.12.2020, 6 ja isikuandmete kaitse seaduse¹⁰ (edaspidi IKS) RT I, 04.01.2019, 11 redaktsioone.

Riikliku statistika tegemisel järgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 223/2009¹¹ Euroopa statistika kohta sätestatud statistikaalaseid põhimõtteid ja kvaliteedikriteeriume ning Euroopa statistika tegevusjuhist¹². Lisaks jälgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EÜ) 2002/58/EÜ (E-privaatsuse direktiiv), mis reguleerib isikuandmete töötlemise puhul vajalike põhiõiguste- ja vabaduste (nt eraelu puutumatus) kaitse.

Käesolev eelnõu tugineb alates 2015. aastast toimunud konsultatsioonidele avaliku huvi esindajatega, Justiitsministeeriumi, Andmekaitse Inspektsiooni, Õiguskantsleri ja Tartu Ülikooli teadlastega ning avalikkusega. Samuti läbirääkimistel sideettevõtjatega 2020. aastal kehtiva õiguse raames anonüümsete andmete töötlemiseks statistilisel ja teaduslikul eesmärgil ja lepinguliste suhete loomisel ning andmete avaldamisel ulatusliku avaliku huvi tingimustes avalikku ülesannet täites. Eelnev on loonud kindla veendumuse, et elektroonilise side andmete töötlemine statistilisel ja teaduslikul eesmärgil tuleb Eestis seadustada avaliku hüve loomiseks käesoleva eelnõu raames esitatud RStS, ESS ja IKS täienduste ja muudatustega.

Statistikaamet kasutab läbivalt käesoleva eelnõu seletuskirjas Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ 2017. aastal koostatud õigusliku analüüsi „Mobiilandmete töötlemine riikliku statistika tegemiseks“ ning selles esitatud asjakohaseid seisukohti, põhjendusi ja ettepanekuid.

Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ 2017. aasta õigusliku analüüsi kasutamine on asjakohane, kuna õigusliku analüüsi koostamise lähteülesanne tugines tulevikus, s.o 25. mail 2018 jõustuva isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM)¹³ sätetel, kuna analüüsi koostamise hetkeks oli juba

⁸ Riikliku statistika seadus (RT I, 04.12.2019, 13)

⁹ Elektroonilise side seadus (RT I, 10.12.2020, 6)

¹⁰ Isikuandmete kaitse seadus (RT I, 04.01.2019, 11)

¹¹ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 223/2009, 11. märts 2009, Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst) (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164)

¹² Euroopa statistika tegevusjuhik, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5922121/10425-ET-EE.PDF>

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst) ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88

nimetatud määrus vastu võetud. Seega analüüs keskendus 2016. aastal seadustatud, kuid tulevikus jõustuva määruse sätetele ja nende mõttele. Statistilisel eesmärgil andmete töötlemise erandi täpne regulatsioon riigisiseses õiguses jõustati 2019. aastal isikuandmete kaitse seadusega (RT I, 04.01.2019, 11) ja riikliku statistika seadusega (RT I, 15.03.2019, 2).

Käesolev eelnõu ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik riigikogu poolthäälteenamus.

2 Seaduse eesmärk

Käesoleva eelnõu aluseks on ulatuslik avalik huvi elektroonilise side andmete kasutamiseks avalike ülesannete täitmisel. Elektroonilise side andmete töötlemine võimaldab varustada ühiskonda rahvastiku, sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna arengu seisukohalt olulise teabega. Teave on vajalik arengukavade ja prognooside koostamiseks, poliitikate kujundamiseks, teadus- ja rakendusuuringuteks ning teadmuspõhiste otsuste langetamiseks.

Elektroonilise side andmete töötlemisega kaasneb samas põhiõiguste riive nii eraelu puutumatusle kui ka sideettevõtjate ettevõtlusvabadusele. Eelnõu näeb seetõttu ette selge raamistiku eelkõige Statistikaameti-poolsete elektroonilise side andmete taotlemisele ning töötlemisele. Täiendavalt sätestab eelnõu Andmekaitse Inspektsiooni poolse kontrolli Statistikaameti tegevuse õiguspärasuse tagamiseks. Selliselt on tagatud andmetöötlus ainult vajalikus mahus, ilma et sellega kaasneks ebaproportsionaalset põhiõiguste riivet. Lisaks on eelnõus sideettevõtjatele tagatud eelnõust tulenevate kohustuste täitmise eest igakordne hüvitis.

Täiendavalt täpsustatakse eelnõuga riikliku statistika tegemise ulatust, kuna andmete töötlemine statistilisel ja teaduslikul eesmärgil peab tuginema seaduslikule alusele. Lisaks muudetakse eelnõuga riikliku statistika definitsiooni ja täiendatakse seda õigusselguse, ühese mõistetavuse ning õiguste ja kohustuste sätestamisega statistikaprogrammi alusel ja programmiväliste statistikatööde tegemisel. Samuti nimetatakse elektroonilise side ettevõtjad rahva ja eluruumide loenduse andmeesitajate loetelus ning täpsustatakse kehtivas RStS redaktsioonis kehtestatud andmeajamisteenuse mõistet.

Kuna Statistikaameti poolt elektroonilise side andmete kasutamine on vajalik tema ülesannete täitmiseks ning seda toetab ka selge avalik huvi, on eelnõuga kaasnev võimalik privaatsuse riive proportsionaalne, s.t vajalik, sobiv ja mõõdukas ning eesmärgipärane andmete töötlemiseks nimetatud eesmärkidel. Seega on selgesõnaline elektroonilise side andmete töötlemise seadustamine vajalik andmete töötlemiseks statistilisel ja teaduslikul eesmärgil.

Eelnõu väljatöötamisele ei ole eelnenud väljatöötamiskavatsust. Eelnõud menetletakse kiireloomulisena, mis oli tingitud suurest avalikust huvist ja vajadusest luua eriolukorras COVID-19 tõkestamise tõhusate rakendusmeetmete leidmiseks statistiliste näitajate kogum ja analüütiline väljund. Eelnõu muudatused on vajalikud ka selleks, et oleks võimalik viiruse uue laialdasema leviku korral kiirelt reageerida ja viiruse levikut takistada, kasutades selleks elektroonilise side andmeid. Seda eriti olukorras, kus COVID-19 viiruse leviku puhul võib esineda täiendav viiruse mutatsioon, mille levikule on vajalik kiiresti reageerida. Samuti lähtub eelnõu menetlemise kiireloomulisus rahva ja eluruumide loenduse toimumisest 2021. aastal. Praeguseks omandatud kogemuse alusel on Statistikaamet seisukohal, et elektroonilise side andmete töötlemine annab võimaluse loenduse andmekvaliteedi kontrollimiseks.

Käesolevalt (eelnõu jõustumisele eelneval) ajal puudub seaduses vajalik raamistik eeltoodud kvaliteetse statistiliste näitajate kogu ja analüütilise väljundi jaoks ning seadustamata on ka sideettevõtjate õigus ja kohustus edastada Statistikaametile sideteenuse osutamise käigus loodud või saadud andmeid statistilise ja teadusliku töötlemise eesmärgil. Praktikas on olnud

võimalik teatud ulatuses sideettevõtjatelt teabe saamine, kuid seadustamata on Statistikaameti volitus andmete vajalikus ulatuses ning vormis taotlemiseks. Teisalt on puudu ka õiguslikud piirid vastavate taotluste õiguspärasuse kontrolliks.

Kaudselt reguleerivad valdkonda riikliku statistika tegemise üldpõhimõtted, eelkõige Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määruses (EÜ) nr 223/2009¹⁴ Euroopa statistika kohta sätestatud statistikaalaseid põhimõtteid ja kvaliteedikriteeriumid ning Euroopa statistika tegevusjuhised¹⁵. Lisaks reguleerib valdkonda ka Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EL) 2016/679 (IKÜM)¹⁶ ja Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv (EÜ) 2002/58/EÜ¹⁷ (E-privaatsuse direktiiv), mis reguleerivad isikuandmete töötlemise puhul vajalike põhiõiguste- ja vabaduste (nt eraelu puutumatuse) kaitse tagamist.

3 Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

3.1 Eelnõu ülesehitus

Eelnõu koosneb neljast osast, millega tehakse 11 muudatust RStS, ESS ja IKS kehtivatele redaktsioonidele. Eelnõu on jaotatud neljaks osaks järgnevalt:

- 1) riikliku statistika seaduse muutmine
- 2) elektroonilise side seaduse muutmine
- 3) isikuandmete kaitse seaduse muutmine
- 4) seaduse jõustumine

Muudatused on sisse viidud kehtiva RStS, ESS ja IKS struktuuri.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse kehtiva RStS § 1 lõike 1 sõnastust ja täpsustatakse seda.

Kehtiva RStS § 1 kohaselt on riiklik statistika RStS tähenduses kvantitatiivne, kvalitatiivne, kokkuvõtlik ja üldistatav teave, mis iseloomustab massnähtust vaatlusaluses kogumis ja mis saadakse riikliku statistika programmi raames andmete statistilise töötlemise tulemusena. Lõikes 1 toodud riikliku statistika allika mõistet laiendatakse nii, et riiklik statistika hõlmab ka programmivälise statistikatöö käigus andmete statistilise töötlemise tulemusena saadud teavet. Sellisena täiendatakse lõiget 1 pärast sõnu „riikliku statistika programmi“ sõnadega „või programmivälise statistikatöö“.

Muudatus on vajalik õigusselgusest lähtuvalt ning normitehnilise täpsustusena, kõrvaldades õigustühimiku ja vastuolu RStS sätete tõlgendamisel. Andmete statistilise töötlemise rakenduspraktika on kümne aastaga muutunud, õigusruum on teisenenud, andmete töötlemise ulatus, andmeallikad, andmekaitse meetmed ja tehnoloogiad on arenenud.

---

¹⁴ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 223/2009, 11. märts 2009, Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst) (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164)

¹⁵ Euroopa statistika tegevusjuhised, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5922121/10425-ET-EE.PDF>

¹⁶ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

¹⁷ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2002/58/EÜ, 12. juuli 2002, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv)

Riikliku statistika tegemisel rakendatakse nii statistikaprogrammi kui ka programmivälise statistikatööde tegemisel andmete statistilisel eesmärgil töötlemisele samu põhimõtteid ja kvaliteedikriteeriume, tuginedes RStS § 7 lõikele 1. Erinevust statistikaprogrammi alusel või programmivälise statistika tegemisel ei ole, mis nähtub RStS § 20 lõikest 2.

Sõna „riiklik“ (ingl *official*) kasutamine on vajalik, et teha vahet riiklikul ja ametkondlikul ehk andmekogude pidajate andmete töötlemisel poliitika kujundamise eesmärgil. Erinevus on selles, et riiklik või ametlik statistika erineb ametkondlikust statistikast oma mh ametialase sõltumatuse poolest, mis on defineeritud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määruse nr 223/2009¹⁸ artiklis 2 lõikes 1 punktis a.

Ametialane sõltumatus on statistika sõltumatu arendamine, tegemine ja levitamine ilma poliitiliste või muude huvirühmade või ühenduse või siseriiklike asutuste surveta, eriti selles osas, mis on seotud tehniliste võtete, määratluste, meetodika ja kasutatavate allikate valikuga ning kõikide levitamismvormide ajastuse ja sisuga, ilma et see piiraks institutsioonilist korraldust, nagu näiteks Euroopa Liidu või selle liikmesriikide institutsiooniliste või eelarve-eeskirjade kohaldamist või statistikavajaduste kindlaksmääramist.

Programmivälise statistikatöö tegemisel järgitakse statistikaalaseid põhimõtteid ja kvaliteedikriteeriume, seega on tegemist ametliku statistikaga. Andmete levitamise põhimõtted on statistikatöödel samad – avaldatakse üldistatud teave, mis välistab statistilise üksuse otsese või kaudse tuvastamise, ja andmeid töödeldakse ainult statistilisel ja teaduslikul eesmärgil.

Selleks, et teha juba olemasolevate statistilisel eesmärgil kogutud andmete alusel avalikke ülesandeid täites ja avalikust huvist lähtuvat andmete töötlemist või kogudes selleks täiendavalt andmeid, rakendatakse nii isikuandmete kaitse kui ka statistilise konfidentsiaalsuse põhimõtteid.

Viidatud puuduse kõrvaldamine riikliku statistika tegemise üldises aluses tagab RStS sätete tõlgendamise koosmõjus statistikalaste põhimõtete ja kvaliteedikriteeriumite kohaldamisega, sh ametialase sõltumatuse statistikatööde tegemisel ning andmete levitamise keelu muul kui statistilisel eesmärgil.

Eelnõu § 1 punktiga 2 muudetakse RStS § 20¹ lõige 1 sõnastust.

Kehtiva RStS redaktsiooni § 20¹ kohaselt on andme jagamisteenus andmete töötlemine teaduslikul või statistilisel eesmärgil, mille käigus riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus või avalik-õiguslik juriidiline isik edastab tema valduses olevad andmed Statistikaametile või Statistikaamet töötleb statistikatöö käigus saadud andmeid ning edastab anonüümitud andmed riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või teadusasutusele või avaldab andmed kokkuvõtliku ja üldistatud teabena. Eelnõuga muudetakse andme jagamisteenuse määratlust, piirates seda ainult andmete töötlemisega teaduslikul ja statistilisel eesmärgil. Täiendavalt eemaldatakse määratlusest eraldiseisev andmete anonüümsuse nõue.

---

¹⁸ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 223/2009, 11. märts 2009, Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009R0223&qid=1606729822015&from=ET>

Praktikas on ilmnenud, et kehtiv sõnastus ei ole andnud soovitud tulemust, kuna Statistikaametil võib oma ülesande täitmiseks tekkida vajadus saada andmeid mitteamonüümselt. Sellest lähtuvalt muudetakse eelnõuga andmete levitamise tingimust, milleks on saadud andmete edastamine riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või teadusasutusele või avaldatakse andmed kokkuvõtliku ja üldistatud teabena, jättes ära andmete anonüümsuse nõude.

Andmete laialdasem kasutamine võimaldab teha sisukaid mõjuanalüüse ja seda kiiremini, kui täna kulub aega mõjuanalüüsides vajalike uuringute tegemisele. Mõjuanalüüsides tegemise üheks suurimaks takistuseks on erinevate andmeallikate sidumise keerukus, mis ei võimalda saada andmetest abi ühiskonnaähtuste selgitamisel. Sageli on kogumise, andmetel põhinevate teenuste ja ka statistika levitamise või programmiväliste statistikatööde esitamise vahel liiga pikk aeg ning andmetest tekkiv lisaväärtus selle võrra väiksem.

Eelnevalt kirjeldatud asjaoludele tuginedes on loodud õiguslik alus 1. aprillist 2019. aastast uueks avalikuks teenuseks (kehtiva RStS redaktsiooni § 20¹), kasutades Statistikaameti andmetöötlamise võimekust ja luues seeläbi võimaluse andme jagamisteenuse osutamiseks. Nimetatud muudatusega RStS-s sätestati küll andme jagamisteenuse osutamise alus, kuid tingimusega, mis ei ole võimaldanud rakendada sätet eesmärgipäraselt.

Andme jagamisteenus ei ole oma olemuselt statistikatöö RStS tähenduses, vaid on osa asutuse tegevusest, s.o ülesannete täitmisest või protsessist, mida saab käsitleda üldisemalt teenustepõhise lähenemise kontekstis. Andme jagamisteenus võimaldab kiiremat juurdepääsu teabele, mis on vajalik teadmispõhiste poliitiliste ja juhtimisotsustuste tegemiseks ja võimaldab esitada teavet, nt statistilise või analüütilise teabe esitamiseks asutuse kodulehel. Jagatavad andmed vajavad eeltöötlust, et need oleks kooskõlas andmekaitse nõuetega. Andme jagamisteenuse juurutamine võimaldab senisest paremini ellu viia andmete ühekordse riigile esitamise printsiipi ja kasutada kord juba esitatud andmeid erinevate riigi ülesannete täitmiseks.

Teine probleem, mis on ilmnenud ja mida kavandatava muudatusega lahendatakse, on, et andme jagamisteenuse osutamisel ei kasutataks riikliku statistika tegemiseks kogutud ja töödeldud andmeid eelkõige seepärast, et andme jagamisteenuse osutamisel ei järgita statistika tegemise ja statistilise konfidentsiaalsuse põhimõtteid. Kui andme jagamisteenuse osutamisel järgitaks statistikaalaseid põhimõtteid ja kvaliteedikriteeriume, siis oleks nimetatud teenuse osutamine välistatud, kuna tuleks järgida statistilise konfidentsiaalsuse põhimõtet ja ka andmekvaliteedile seatavaid kriteeriume statistika tegemiseks andmete töötlemisel ning see ei võimaldaks andme jagamisteenuse tõhusat ja kiiret osutamist.

Riikliku statistika tegemiseks kogutud andmeid on keelatud kasutada halduslikul, õiguslikul, maksustamise ja statistilise üksuse kontrolli eesmärgil. Konfidentsiaalseid andmeid ei või kasutada muul kui ainult statistilisel või teaduslikul eesmärgil. Samas võib andme jagamisteenus olla rakendusuring IKS § 6 lg-s 5 nimetatud tingimustel. Andme jagamisteenus ei ole riikliku statistika tegemine, kuid see on siiski andmete töötlemine teaduslikul ja statistilisel eesmärgil. Andmeid töödeldakse eesmärgipäraselt, seaduslikult ja proportsionaalselt, s.t andmeid ei töödelda mingil muul eesmärgil, kui ainult andme jagamisteenuse osutamiseks, kuid samas peab esmalt olema täidetud nõue, et andmete töötlemise eesmärk on statistiline või teaduslik. Pärast töötlemise eesmärgi saavutamist andmed hävitatakse, kui ei ole ette nähtud andmete töötlemist mõnel järgneval täiendaval statistilisel või teaduslikul eesmärgil ja selleks on piisavalt ja küllaldaselt põhjendatud alus.

Kui andme jagamisteenuse saaja, milleks on riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus, avalik-õiguslik juriidiline isik või teadusasutus, avaldab soovi saada andme jagamisteenust, siis kogub Statistikaamet andmeid riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuselt või avalik-õiguslikult

juriidiliselt isikult, töötleb neid vastavalt taotletavale eesmärgile andmeteandusmeetodeid kasutades ja avaldab need andmeajagamisteenuse saajale tema poolt soovitud kujul. Samas peab Statistikaamet kaaluma ja veenduma, et andmeajagamisteenuse saaja andmete töötlemise eesmärk on seaduslik.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse RStS § 24 lõiget 5. RStS § 24 lõige 5 sätestab rahvaloenduse andmeesitajate loetelu, mille kohaselt loetakse sideettevõtjat ESS-i tähenduses rahvaloenduse andmeesitajaks.

Muudatuse kohaselt on rahvaloenduse andmeesitaja on vähemalt 15-aastane (RStS § 24 lg 2 ja lg 5):

- isik, kelle elukoht on Eesti Vabariigis, sealhulgas isik, kes ajutiselt viibib välisriigis kuni aastase tähtajaga;
- isik, kes on Eesti Vabariigis viibinud või kavatses viibida vähemalt kolm kuud järjest;
- Eesti Vabariigi välisesinduse teenistuja ja tema perekonnaliikmed, kes loendusmomendil viibivad välisriigis.

Lisaks eeltoodule on rahvaloenduse andmeesitaja ka riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku andmekogu vastutav või volitatud töötleja või avalikke ülesandeid täitva eraõigusliku juriidilise isiku andmekogu volitatud töötleja või sideettevõtja ESS-i tähenduses.

Muudatus on vajalik registripõhise rahva ja eluruumide loenduse läbiviimiseks vajalike andmete kvaliteedi tõstmiseks, kasutades selleks elektroonilise side andmeid.

Registripõhise rahva ja eluruumide loenduse (edaspidi REGREL) meetodika väljatöötamise käigus on ilmnunud¹⁹, et ka RStS § 50 lõikes 2 sätestatud Statistikaameti õigus teha andmekogude vastutavatele töötlejatele ettepanekuid põhiandmete kvaliteedi parandamiseks ei ole mitte kõigi REGREL-is kasutatavate andmekogude andmete osas toonud kaasa kvaliteedi tegelikku paranemist. Vaatamata sellele, et on kasutatud ka RStS § 50 lõikes 1 sätestatud võimalust anda Vabariigi Valitsuse 23. septembri 2016 korraldusega nr 311²⁰ andmekogude vastutavatele töötlejate tegevuste loend ja tähtajad, mille järgimine peab tagama REGREL-i Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20.11.2013 määruse (EÜ) nr 1260²¹ kvaliteedikriteeriumitele vastava läbiviimise, ei ole siiski täiel määral kõiki tegevusi tehtud. REGREL-i korraldamisel tuleb otsida täiendavaid võimalusi andmete kogumiseks ja andmete kvaliteedi parandamiseks. Kuna seaduses sätestatud volitusnormi alusel ei ole olnud võimalik saavutada täielikult REGREL-i läbiviimiseks vajalikku andmete kvaliteeti, mis on tingitud eelnevalt kirjeldatud põhjustest, siis on sideettevõtjate valduses olevate andmete kasutamine parim meetod andmete kvaliteedi kontrollimiseks ja puuduste ning ebatäpsuste kõrvaldamiseks elukohaandmetes ja leibkonna moodustamise algoritmi kontrollimiseks.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse nr 763/2008²² artiklis 4 on loetletud andmeallikad, millele liikmesriigid võivad statistika koostamisel eelkõige toetuda. Kuigi määruse nr 763/2008 artiklis 4 ei ole andmeallikana nimetatud elektroonilise side andmeid, ei ole artiklis 4 toodud

¹⁹ Andmekogude kvaliteedi hindamine (Statistikaamet november, 2017. lk) Kvaliteedi hindamise aluseks olid andmekogudest REGREL-i jaoks 2017. aastal hõivatud andmed. Üksikutel juhtudel on vigade esinemise hindamisel kasutatud ka varasemaid väljavõtteid

²⁰ Vabariigi Valitsuse 23.09.2016 korraldus nr 311“ Registripõhisele rahva ja eluruumide loendusele üleminekuks vajalike tegevuste loendi kinnitamine andmekogude kaupa koos tegevuse tähtaja ja vastutava ministriumiga“ (RT III, 27.09.2016, 1)

²¹ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 1260/2013, 20. november 2013, Euroopa rahvastikustatistika kohta (ELT L 330, 10.12.2013, lk 39—43)

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 763/2008, 9. juuli 2008, rahva ja eluruumide loenduste kohta (EMPs kohaldatav tekst) - ELT L 218, 13.8.2008.

loetelu suletud ega ammendav ning liikmesriikidel on õigus tugineda ka muudele andmeallikatele, mida ei ole nimetatud määruse artiklis 4 loetletud. Sama määruse põhjenduspunktis 3 on selgitatud, et võttes arvesse meetodikat ja tehnoloogilisi arenguid, tuleks kindlaks teha parimad tavad ning tõhustada liikmesriikides loendusteks kasutatavaid andmeallikaid ja meetodikat. Seega soosib määrus nr 763/2008 uute tehnoloogiate ja meetodikate kasutuselevõttu statistiliste andmete kogumisel, kui selliste uute tehnoloogiate ja meetodikate kasutamine aitab tõhustada statistika tegemist. Rahvaloenduse andmeesitajad on loetletud RStS § 25 lõikes 4, mida täiendatakse sideettevõtjaga ESS-i tähenduses.

Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse RStS § 25 lõiget 4. RStS § 25 lõige 4 sätestab eluruumide loenduse andmeesitaja loetelu, mida täiendatakse sideettevõtjaga ESS-i tähenduses.

Muudatuse kohaselt on eluruumide andmeesitaja RStS § 25 kohaselt elamu, muu elamiseks kasutatava hoone ja muu eluruumi, sõltumata selle asustatusest loendusmomendil, ning füüsilise isikuga asustatud muu elamiseks kasutatav ruumi elanik või omanik või riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku andmekogu vastutav või volitatud töötaja või avalikke ülesandeid täitva eraõigusliku juriidilise isiku andmekogu volitatud töötaja või sideettevõtja ESS-i tähenduses.

Muudatus on vajalik saamaks täpsemaid andmeid isikute elukohtade ja leibkondade kohta, mis omakorda aitab tõhustada riikliku statistika tegemist.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) nr 763/2008²³ rahva ja eluruumide loenduse kohta põhjenduspunktis 2 on selgitatud, et perioodilised statistilised andmed rahvastiku ning üksikisikute peamiste perekondlike, sotsiaalsete, majanduslike ja eluasemetunnuste kohta on vajalikud teatavaid ühenduse valdkondi mõjutava regionaal-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitika uurimiseks ja määramiseks. Eriti on vaja koguda üksikasjalikku teavet eluaseme kohta, et toetada erinevaid ühenduse tegevusi, nagu sotsiaalse kaasamise edendamine ning sotsiaalse ühtekuuluvuse jälgimine piirkondlikul tasandil või keskkonnakaitse ja energiatõhususe edendamine.

RStS § 1 lõikes 2 on täiendavalt selgitatud, et riikliku statistika eesmärk on kajastada ühiskonna olukorda ja muutusi ning varustada ühiskonda rahvastiku, sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna arengu seisukohalt olulise teabega, sealhulgas arengukavade ja prognooside koostamiseks, erinevate poliitikate kujundamiseks, teadus- ja rakendusuringute tegemiseks ning teadmuspõhiste otsuste langetamiseks. Seega on riikliku statistika tegemine vajalik, omamaks vajalikku teavet ühiskonna olukorra ja arengu kohta ning informeerimaks ühiskonna edasiseks arenguks vajalikke otsuseid ning poliitika.

Anonüümsete sideandmete analüüsimisel ja nende andmete kõrvutamisel muudest andmeallikatest ja andmekogudest saadud andmetega on Statistikaametil võimalik saada täpsemaid andmeid isikute elukohtade ja leibkondade kohta matemaatilise statistika meetodeid rakendades. Statistikaamet on selgitanud, et üksnes riiklikele andmekogudele tuginedes ei ole võimalik teha kvaliteetset statistikat tegelike elukohtade kohta, sest riiklike andmekogude kvaliteet ei vasta piisavale tasemele. Näiteks on Eestis tavaline, et isiku tegelik elukoht ning registrijärgne elukoht ei kattu. Isikud on paljudel juhtudel teadlikult märkinud enda elukohana rahvastikuregistrisse ebaõige elukoha, mis võib olla motiveeritud erinevatest põhjustest. Näiteks tulenevalt soovist, et maksud laekuksid sünnivallale või -linnale või soovist, et laps saaks kindlas asukohas elukohajärgse kooli- või lasteaiakoha. Seega on Eestis unikaalne

---

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 763/2008, 9. juuli 2008, rahva ja eluruumide loenduste kohta (EMPs kohaldatav tekst) - ELT L 218, 13.8.2008.

probleem, et registrite andmed ei vasta tegelikkusele, mistõttu on vaja statistika tegemiseks võtta tarvitusele täiendavad meetmed.

Kokkuvõtvalt on määruse nr 763/2008 järgi elektroonilise side andmete kasutamine riikliku statistika tegemiseks lubatud eeldusel, et selliste andmete kasutamine aitab tõhustada statistika tegemist.

Statistikaametil on seaduslik kohustus, tuginedes RStS § 29 lõikele 1, riikliku statistika tegijana kasutada statistikatöö tegemisel eelkõige andmekogudesse kogutud andmeid ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste, avalik-õiguslike ja eraõiguslike juriidiliste isikute tegevuse käigus loodud või kogutud andmeid, kui nende andmete alusel on võimalik teha riikliku statistika kvaliteedikriteeriumidele vastavat statistikatööd. Samuti on RStS § 28 lõike 1 alusele Statistikaameti nõudmisel andmeesitaja kohustatud õigeaegselt esitama tõesed ja täielikud andmed RStS § 16 lõike 1 alusel koostatud ja § 18 lõikes 2 nimetatud viisil avaldatud küsimustiku ulatuses. Andmete esitamise eest tasu ei maksta. Andmekogudest andmete ja eraõiguslikelt juriidilistelt isikutelt andmestike kogumine ja nende töötlemine, sh andmete sidumine, on harilik, tavapärase ja seaduslik tegevus. Samuti on statistiliste registrite moodustamine, nt rahvastiku statistilise registri pidamine loomulik riikliku statistika osa.

Eluruumide loenduse andmeesitajad on loetletud RStS § 25 lõikes 4 ja seda sätet täiendatakse sideettevõtjaga ESS-i tähenduses.

Eelnõu § 1 punktiga 5 täiendatakse RStS § 32 lõikega 5. RStS § 32 lõike 5 kohaselt kohustub riikliku statistika tegija kustutama sideettevõtjatelt kogutud ja töödeldud andmed kohe pärast statistilise või teadusliku eesmärgi saavutamist, kuid mitte hiljem kui kaheteist kuu möödumisel andmete saamisest.

Muudatus on vajalik tagamaks, et sideettevõtjatelt saadud andmeid ei säilitata kauem, kui on vajalik statistilise või teadusliku eesmärgi saavutamiseks. Säilitamise perioodi määratluse sätestamist põhistab ka IKÜM-i selgituspunkt 45, milles on sedastatud, et kui andmetöötluse õiguslikuks aluseks on õigusaktist tuleneva kohustuse täitmine või avalikes huvides oleva ülesande täitmine, peaks töötlemise alus olema sätestatud liidu või liikmesriigi õigusaktis ning lisaks peaks olema reguleeritud lisatingimused, sh eesmärgi piirangud ja säilitamise aeg. Eeltoodust on ilmne, et säilitamise perioodi määratlemisel on keskne roll tagamaks andmetöötluse piiratus ja läbipaistvus andmesubjekti jaoks. Sõltumata asjaolust, et Statistikaametile edastatakse andmeid anonüümsena on oluline ka sellistes olukordades rakendada säilitamise piirangut, et tagada kindlus sideettevõtetele seoses nende edastatavate andmekogudega. Säilitamise perioodi määratlus võimaldab sideettevõtetal kui ka Statistikaametil läbipaistvalt kommunikeerida rakendatavaid andmetöötluspraktikaid.

Andmete säilitamine riikliku statistika tegija poolt on reguleeritud RStS §-s 32. RStS § 32 lõike 1 kohaselt säilitab Statistikaamet andmeid RStS-is ja arhiiviseaduses sätestatud nõuete kohaselt. RStS-i sätteid täiendatakse ning lisatakse konkreetne andmete säilitamise tähtaeg, mille kohaselt Statistikaamet kohustub elektroonilise side andmed kustutama.

Kustutamiseks samaväärseks loetakse andmete anonüümimine selliselt, et andmete tagasikodeerimine ning isiku kaudse tuvastamise oht on kõrvaldatud. Andmete anonüümimisel tuleb silmas pidada, et andmete anonüümseks muutmise range tulemus peab olema, et alles jäävad andmed ei oleks seostatavad ühegi konkreetse andmesubjektiga. See tähendab, et pärast anonüümimist jäävad alles andmed, mida ei ole võimalik seostada otseselt ega kaudselt ühegi

konkreetses füüsilise isikuga. Anonüümimisel tuleb järgida Euroopa Andmekaitse Töörühma soovitusi anonüümiseerimise tehnikate kohta.²⁴

Eelnõu § 2 punktiga 1 muudetakse ESS § 102 lõiget 2.

ESS § 102 sätestab sideettevõtja andmekaitse üldpõhimõtted, mille kohaselt on sideettevõtja kohustatud hoidma saladuses talle sideteenuse osutamise käigus teatavaks saanud andmeid kliendi ja teiste isikute kohta, kes ei ole sõlminud lepingut sideteenuse osutamiseks, ent kes kasutavad sideteenust kliendi nõusolekul. ESS § 102 lõike 2 kohaselt on sideettevõtjal ESS § 102 lõikes 1 sätestatud andmete kas kliendile või kolmandale isikule avaldamiseks üldjuhul vaja kliendi nõusolekut. Eranditeks on ESS § 112, 113, 114¹ ja 114² sätestatud juhud. Tegemist on eelkõige aspektidega, mis on seotud muuhulgas avaliku korra, riigikaitse, riigi julgeoleku (sh majandusliku heaolu, kui tegevus on seotud riigi julgeolekuga) ja riigi tegevusega kriminaalõiguse rakendamisel. ESS kehtivast regulatsioonist nähtub seega, et sideettevõtjatel puudub tarbija nõusolekuta õigus andmete edastamiseks riikliku statistika tegijale.

Muudatuse kohaselt tehakse eeltoodud põhimõttest erand – seaduses lisatakse võimalus andmete edastamiseks riikliku statistika tegijale isiku nõusolekuta teabe andmise kohustuse täitmisel (ESS § 112²). Erand lähtub andmete statistilisel eesmärgil töötlemisest ja riikliku statistika tegijale teabe andmise kohustusest.

Riikliku statistika tegija puhul peetakse silmas riikliku statistika tegijat RStS tähenduses. Riikliku statistika tegijad RStS § 8 kohaselt on Statistikaamet ja Eesti Panga seaduse § 34 lõikes 1 sätestatud ulatuses Eesti Pank. Arvestades, et Eesti Panga seaduse § 34 lõikes 1 sätestatud piirdub Eesti Panga tegevus riikliku statistika tegijana oma ülesannete täitmiseks vajaliku raha- finants- ja maksebilansistatistika saamiseks ning avaldamiseks, on võimalus sideandmete edastamiseks Eesti Pangale pigem erandlik, mistõttu on ESS muudatuste põhiliseks eesmärgiks tagada võimalus andmete edastamiseks Statistikaametile.

Samuti ei ole andmete töötlemise nõusolekut võimalik tagasi võtta andmete töötlemisel, nimetatud nõusolek ei ole vajalik, tuginedes IKS § 6 lõikele 1 ja RStS § 31 lõigetele 2 ja 4 avalik-õigusliku andmetöötlussuhte eripärast lähtuvalt; toimub sideandmete töötlemine riikliku statistika tegija poolt ilma andmesubjektidelt eelnevat nõusolekut küsimata. Riigipoolne isikuandmete töötlemine saab toimuda eelkõige seaduse alusel, mispuhul ei ole vaja andmesubjektilt eelnevat nõusolekut küsida.

Statistikaamet võib andmeid koguda andmestikena ja kogudes neid andmeesitajalt tuginedes seaduslikule alusele. Sideettevõtjate andmete esitamise kohustus lähtub järgnevatest sätetest: RStS § 3 lg 1, § 5 lg 1, § 6 lg 1, § 16 lg 1 p 1, § 18, § 28 lg 1 ja § 29 lg 1.

Seoses vajadusega kasutada sideettevõtjatele eraõiguslikes suhetes tekkivaid andmeid riikliku statistika tegemise eesmärgil, kaasneb vajadus luua regulatsioon, mis annab selliseks andmetöötluseks õigusliku aluse ning seeläbi vajaliku õigusselguse ning läbipaistvuse andmesubjektidele.

Eelnõu § 2 punktiga 2 täiendatakse ESS § 102 lõiget 4.

ESS kehtiva redaktsiooni § 102 lõige 4 sätestab välistuse ESS § 102 lõikest 3, mille alusel eeldab sideettevõtjapoolne andmete töötlemine sideettevõtja kliendi eelnevat teavitamist ning võimalust nõusoleku andmisest keelduda. Muudatusega täiendatakse välistust juhuks, kus

---

²⁴ Euroopa Andmekaitse Töörühma 10. aprilli 2014 arvamus 05/2014 on anonüümiseerimise tehnikate kohta. Kättesaadav arvutivõrgus: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_en.pdf. 05.10.2017.

sideettevõtja vajadus andmete töötlemiseks tuleneb RStS-is sätestatud andmete töötlemiseks statistilisel ja teaduslikul eesmärgil.

Eelnõu § 2 punktiga 3 muudetakse ESS § 105 lõiget 1. ESS kehtiva redaktsiooni § 105 lõike 1 kohaselt võib sideettevõtja töödelda kliendi ja rändlusteenuse kasutaja andmeid ainult eeldusel, et need on muudetud anonüümseks. ESS § 105 lõike 1 kohaselt on anonüümseks muutmata andmeid võimalik töödelda ESS § 104 kohaselt kliendile arve esitamiseks ning ESS § 111¹ sätestatud andmete säilitamise kohustuse täitmiseks. Muudatuse kohaselt on sideettevõtjal lubatud andmeid anonüümseks muutmata kujul töödelda ka riikliku statistika tegijale ESS § 112² kohase teabe andmise kohustuse täitmiseks. Kuivõrd ESS § 112² võimaldab riikliku statistika tegijale edastada andmed anonüümsest, on ka sideettevõtja poolne andmetöötluse eesmärk seotud nende anonüümseks muutmisega.

Eelnõu § 2 punktiga 4 täiendatakse paragrahvi 105 lõikega (2)¹, mille kohaselt sideettevõtja võib töödelda ESS § 105 lõikes 1 sätestatud andmeid kliendi nõusolekuta statistilisel ja teaduslikul eesmärgil töötlemiseks vajalikus ulatuses ja vajaliku tähtaja jooksul.

ESS-i kehtiva redaktsiooni kohaselt puudub konkreetne seaduslik alus, mis kohustaks sideettevõtjaid riikliku statistika tegijale sideandmeid edastama ning puudub ka selge raamistik, mis sätestab andmete töötlemise tingimused.

Kuna RStS-i täiendatakse sättega (RStS § 32 lõige 5), milles sisustatakse tingimused, millal andmed kustutakse, s.o pärast andmete töötlemise eesmärgi saavutamist ja mitte hiljem kui kaheteist kuu möödumisel, siis on nimetatud sätetega reguleeritud andmete töötlemine kogu nende elukäigu jooksul.

Eelnõu § 2 punktiga 5 täiendatakse ESS-i paragrahviga 112². Nimetatud paragrahvis sätestatakse riikliku statistika tegija õigus taotleda sideettevõtja käest andmeid ning sideettevõtja kohustus riikliku statistika tegijale soovitud vormis andmed esitada. Täiendavalt seadustatakse Andmekaitse Inspektsiooni kontrollfunktsioon, tagamaks isikuandmete kaitse nõuete järgimise täiendav kontroll.

ESS § 112² lõige 1 sätestab riikliku statistika tegija õiguse nõuda sideettevõtjalt riikliku statistika tegijale seadusega ja muude seadustega pandud ülesannete täitmiseks vajalikku teavet ja andmeid.

Riikliku statistika tegija õigus nõuda sideettevõtjalt andmeid on seotud riikliku statistika tegijale RStS-i ja muude talle kohalduvate seadustega pandud ülesannete täitmisega. Sellest tulenevalt peab riikliku statistika tegija poolt nõutav teave ja andmed olema ülesande täitmiseks vajalikud ja andmete töötlemine peab olema proportsionaalne ja kohane ülesande täitmiseks.

ESS § 112² lõike 1 teise lause kohaselt esitatakse taotlus kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

ESS § 112² lõige 2 täpsustab riikliku statistika tegija poolt sideettevõtjale esitatud taotluses toodud informatsiooni. Taotluses peab olema ära toodud teabenõude eesmärk, selle õiguslik alus, millise ülesande täitmiseks andmeid vajatakse, andmete esitamise meetodika ning teabenõude vastamise tähtaeg.

Riikliku statistika tegija taotluse vormi nõue ning taotluses toodud informatsiooni sätestamine on vajalik selleks, et sideettevõtjal oleks võimalik eraldiseisvalt hinnata teabe mahtu ning vajadusel kasutada ESS § 112² lõikes 6 toodud õigust küsida eraldiseisvat hinnangut Andmekaitse Inspektsioonilt.

Riikliku statistika tegijale edastatavate andmete osas on mõeldud järgnevaid võimalikke andmeid:

- 1) helistaja numbri alusel genereeritud ajas vähemalt 6 kuud püsiv identifikaator;
- 2) kõne alguse kuupäev ja kellaeg;
- 3) kärjetunnus kõne alustamise ajal;
- 4) andmed, mis määratlevad tugijaama geograafilise asukoha viitega kärjetunnusele ajavahemikul, mille jooksul andmeid säilitatakse;
- 5) anonüümse ettemakstud mobiilteenuse kasutuse fakt;
- 6) tugijaama kasutuse algus kuupäev, tugijaama suunatuüp, suunakraad ja suund;
- 7) rändlusteenuse kasutamise asukoha riigi kood;
- 8) rändlusteenuse kasutamisel välisriigi kiipkaardi riigi kood;
- 9) digitaalne kliendiliin (Digital Subscriber Line – DSL) või mõni muu tunnus side algataja kohta, teenuse osutamise alguse ja lõpu ajal tugijaama ja kärjetunnus;
- 10) helistaja numbri alusel genereeritud ajas vähemalt 6 kuud püsiva identifikaatoriga aktiivse positsioneerimise andmed;
- 11) tugijaama identifikaator, milles teenuse kasutaja on viibinud aktiivse positsioneerimise ajal;
- 12) tugijaama piirkonnas helistaja numbri alusel genereeritud ajas vähemalt 6 kuud püsiv identifikaatori tuvastamise kuupäev ja kellaeg, aktiivse positsioneerimise andmed.

Andmete täpse ulatuse ning vormi määratleb riikliku statistika tegija sideettevõtjatele esitatavas taotluses eraldi, arvestades sealjuures, et sideettevõtja võib andmeid ilma andmesubjekti nõusolekuta edastada ainult anonüümselt ning andmete taotlus peab piirduma riikliku statistika tegija poolt määratud eesmärgi tagamiseks minimaalselt vajalikuga.

ESS § 112² lõike 3 kohasest peab riikliku statistika tegija sideettevõtjapoolse andmete töötlemise meetodika täpsustamisel tagama, et andmed oleks töötlemise tulemusel anonüümsed.

ESS § 112² lõike 4 esimene lause sätestab sideettevõtja kohustuse edastada riikliku statistika tegijale andmed riikliku statistika tegija poolt ESS § 112² lõikes 1 toodud vormis. Kuivõrd riikliku statistika tegija selgitab ESS § 112² lõike 2 kohaselt andmete esitamise meetodika, tähendab eelnev, et sideettevõtja peab, enne andmete riikliku statistika tegijale edastamist, andmed riikliku statistika tegija poolt määratud meetodika alusel õigesse vormi töötleva ning alles seejärel need riikliku statistika tegijale edastama. Tegemist ei ole absoluutse kohustusega, kuivõrd ESS § 112² lõike 3 kohaselt peab riikliku statistika tegija andmete töötlemise meetodika valikul tagama, et selle meetodika rakendamise tulemusel muudetakse andmed anonüümseks. Juhul kui riikliku statistika tegija poolt soovitud meetodika seda siiski ei võimalda, on sideettevõtjal õigus keelduda andmete edastamisest ESS § 112² lõike 6 alusel ning korras.

ESS § 112² lõike 4 teine lause sätestab riikliku statistika tegija kohustuse hüvitada sideettevõtjale andmete töötlemisega seotud otsesed kulud. Täpsustuse eesmärk on seadustada sideettevõtja õigus saada andmete töötlemisega seonduva töö eesti hüvitist. Hüvitis ei kata kaudseid kulusid, nt sideettevõtja üldisi administratiivkulusid. Välistatud on ka hüvitise maksmine andmete enda edastamise eest, kuivõrd riikliku statistika tegija ei kasuta andmeid ärilisel eesmärgil. Hüvitise suuruse osas on riikliku statistika tegijal ning sideettevõtjal võimalik

sõlmida leping ESS § 112² lõike 5 alusel ning vastava kokkuleppe sõlmimisel peab sideettevõtja arvestama, et kulud hüvitatakse mõistlikus ulatuses.

Juhul kui sideettevõtjal on vajalik riikliku statistika tegija taotluse kohase andmete töötlemiseks teha täiendavaid investeeringuid, loetakse selliseid investeeringuid andmete töötlemisega seotud otsesteks kuludeks.

ESS § 112² lõike 5 kohaselt võivad sideettevõtja ja riikliku statistika tegija sõlmida lepingu konfidentsiaalsete andmete kui sideandmete töötlemiseks statistilisel ja teaduslikul eesmärgil. Sideettevõtja ja riikliku statistika tegija lepivad kokku andmete töötlemise tingimused, sealhulgas andmete edastamise viisi, andmete säilitamise ja hävitamise tingimused.

Tegemist on erandiga ESS § 112² lõikes 1 sätestatud kohustusest esitada iga kord andmete saamiseks sideettevõtjale taotlus, millele vastamiseks on sideettevõtjal ettenähtud mõistlik aeg. Selliselt võivad sideettevõtja ning riikliku statistika tegija sõlmida lepingu näiteks regulaarseks andmete edastamiseks eeldusel, et leping järgib ESS § 112² sätestatud üldiseid, eelkõige isikuandmete kaitse nõuded. Juhul kui riiklikul statistika tegijal on vajalik samu andmeid taotleda teatud regulaarsusega, võimaldab raamlepingu sõlmimine paremini hinnata vastavust isikuandmete kaitse nõuetele.

ESS § 112² lõiked 6 ja 7 sätestavad sideettevõtja õiguse saada enne sideandmete riikliku statistika tegijale edastamist hinnang isikuandmete kaitse nõuetele vastavuse osas Andmekaitse Inspektsioonilt. Andmekaitse Inspektsioon edastab sideettevõtjale oma hinnangu 5 tööpäeva jooksul. Juhul kui Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul ei oleks riikliku statistika tegija poolt nõutud vormis andmete edastamine isikuandmete kaitse nõuetega kooskõlas (nt sideettevõtja poolne andmete töötlemise meetodika ei taga anonüümsust), võib sideettevõtja andmete edastamisest keelduda. Kui Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul vastab taotluse kohaselt andmete edastamine isikuandmete kaitse nõuetele, siis sideettevõtjal andmete esitamise keeldumiseks õigust ei ole.

Eelnõu §-ga 3 reguleeritakse Andmekaitse Inspektsiooni ülesandeid elektroonilise side andmete töötlemisel riikliku statistika tegemiseks statistilisel ja teaduslikul eesmärgil.

Isikuandmete kaitse seadust täiendatakse sättega, milles reguleeritakse elektroonilise side ettevõtjate tegevuse käigus isikuandmete töötlemine statistilisel ja teaduslikul eesmärgil, tuginedes RStS-ile ja ESS-ile ning täiendatakse Andmekaitse Inspektsiooni ülesandeid kontrolliva ja hinnangut andva funktsiooniga sideettevõtete andmete juurdepääsu taotlemisel ja andmete edastamisel statistilisel ja teaduslikul eesmärgil töötlemiseks.

3.2 Eelnõu põhiseaduspärasus

3.2.1 Üldine

Elektroonilise side andmete töötlemine Statistikaameti taotletud viisil toimuks avalik-õiguslikus suhtes, mis tähendab, et andmetöötlus toimuks ilma andmesubjektide nõusolekuta. Kuna andmesubjektid ei saa otsustada, kas ja kuidas nende andmete töötlemine toimub, riivab selline töötlemine andmesubjektide eraelu puutumatus. Eesti Vabariigi põhiseaduse²⁵ (edaspidi PS) § 26 järgi on igapähe õigus perekonna- ja eraelu puutumatusle. Riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud ei tohi kellegi perekonna- ega eraellu sekkuda muidu, kui seaduses sätestatud juhtudel ja korras tervise, kõlbluse, avaliku korra või teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, kuriteo tõkestamiseks või kurjategija tabamiseks.

---

²⁵ Eesti Vabariigi põhiseadus - RT 1992, 26, 349 ... RT I, 15.05.2015, 2.

PS § 11 järgi tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratud õiguste ja vabaduste olemust.

Põhiseaduse kommenteeritud väljaandes on selgitatud, et isiku õigus eraelu puutumatusel hõlmab ka õigust informatsioonilisele enesemääramisele. Põhiseaduse kommenteeritud väljaande selgituste kohaselt tähendab informatsiooniline enesemääramine igäühe õigust ise otsustada, kas ja kui palju tema kohta andmeid kogutakse ja salvestatakse ning seetõttu on eraelu kaitse üheks oluliseks valdkonnaks isikuandmete kaitse. Riigikohtu halduskollegium on selgitanud, et eraelu puutumatus riivena käsitatakse muu hulgas isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist.²⁶

Selleks, et riive põhiõigusele oleks õiguspärane, peab riive olema formaalselt ja materiaalselt õiguspärane. Formaalne põhiseaduspärasus tähendab, et põhiõigusi piirav õigustloov akt peab vastama pädevus-, menetlus- ja vorminõuetele ning määratuse ja seadusereservatsiooni põhimõtetele.²⁷ See tähendab, et põhiõigust riivav seadus peab vastama kõigile põhiseaduse pädevus-, menetlus- ja vormieeskirjadele. Pädevus-, menetlus- ja vorminõuete kohaselt peab akt olema antud selleks pädeva organi poolt, järgides kõiki menetlus- ja vormireegleid.²⁸ Seadus on formaalselt õiguspärane siis, kui see on Riigikogu poolt vastu võetud, Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutatud ja avaldatud seadusega.

Selleks, et põhiseaduspärasuse riive oleks materiaalselt õiguspärane, peab riivel olema legitiimne eesmärk ja riive peab olema proportsionaalne.²⁹ Materiaalne kooskõla põhiseadusega tähendab, et põhiõigust riivav õigusakt on kehtestatud põhiseadusega lubatava eesmärgi saavutamiseks ning on selle saavutamiseks proportsionaalne abinõu.³⁰ Norm on materiaalselt põhiseaduspärane, kui riive eesmärk on legitiimne ja riive on proportsionaalne legitiimse eesmärgi suhtes.³¹

3.2.2 Riive põhiseaduspärasus

3.2.2.1. Riive proportsionaalsus

PS § 11 teise lause kohaselt peavad põhiõiguste piirangud olema vajalikud demokraatlikus ühiskonnas. Tulenevalt Riigikohtu praktikast kontrollitakse riive põhiseaduspärasust kolmeastmeliselt. Kõigepealt kontrollitakse abinõu sobivust, siis vajalikkust ja seejärel proportsionaalsust kitsamas tähenduses ehk mõõdukust.

Sobiv on abinõu, mis soodustab piirangu eesmärgi saavutamist. Sobivuse seisukohalt on vaieldamatult ebaproportsionaalne abinõu, mis ühelgi juhul ei soodusta piirangu eesmärgi saavutamist. Sobivuse nõude sisuks on kaitsta isikut avaliku võimu tarbetu sekkumise eest. Abinõu on vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise, kuid isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne kui esimene.³²

²⁶ Ü. Madise jt (koost). Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2017, § 26, p 24. Kätesaadav arvutivõrgus: <http://www.pohiseadus.ee/> (09.10.2017) ja RKHKo 12.07.2012, 3-3-1-3-12, p 19.

²⁷ RKPJKo 13.06.2005, 3-4-1-5-05, p 8; RKÜKo 01.07.2015, 3-4-1-20-15, p 44; 26.04.2016, 3-2-1-40-15, p 40; RKPJKo 26.11.2007, 3-4-1-18-07, p 35; 01.07.2008, 3-4-1-6-08, p 43; 14.12.2010, 3-4-1-10-10, p 47; 27.02.2015, 3-4-1-54-14, p 47).

²⁸ RKPJKo 13.06.2005, 3-4-1-5-05, p 8.

²⁹ Ü. Madise jt (koost). Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2017, § 11, p 6. Kätesaadav arvutivõrgus: <http://www.pohiseadus.ee/> (09.10.2017).

³⁰ RKPJKo 26.03.2009, 3-4-1-16-08, p 28.

³¹ RKÜKm 18.06.2013, 3-2-1-169-12, p 49.

³² RKPJKo 17.07.2009, 3-4-1-6-09, p 21; 15.12.2009, 3-4-1-25-09, p 24; alates RKPJKo 06.03.2002, 3-4-1-1-02, p 15; vrd RKPJKo 12.06.2002, 3-4-1-6-02, p 12; 30.04.2004, 3-4-1-3-04, p 31; RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-

a) Sobivus

Riigikohtu praktika kohaselt on sobiv abinõu, mis soodustab eesmärgi saavutamist. Vaieldamatult ebaproportsionaalne on sobivuse mõttes abinõu, mis ühelgi juhul ei soodusta eesmärgi saavutamist. Sobivuse nõude sisuks on kaitsta isikut avaliku võimu tarbetu sekkumise eest.³³ Seejuures ei ole Riigikohtu praktika kohaselt nõutav, et abinõu eesmärgi absoluutse kindlusega saavutaks. Piisab, kui tegemist on sammuga õiges suunas, vahendiga, mis seatud eesmärgi saavutamisele kaasa aitab, seda edendab. Sobivuse tuvastamisel tuleb lähtuda seaduse vastuvõtmise hetkest ja arvestada seadusandja teadmisi sel hetkel.³⁴

Riikliku statistika seaduse § 1 lõike 2 kohaselt on riikliku statistika eesmärk kajastada ühiskonna olukorda ja muutusi ning varustada ühiskonda rahvastiku, sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna arengu seisukohalt olulise teabega, sealhulgas arengukavade ja prognooside koostamiseks, erinevate poliitikate kujundamiseks, teadus- ja rakendusuringute tegemiseks ning teadmuspõhiste otsuste langetamiseks. Seega on riikliku statistika tegemine sobilik, pidades silmas eesmärki anda kogu ühiskonnale vajalikku teavet ühiskonna olukorra ja arengu kohta. Sideandmete analüüsimisel ja nende andmete kõrvutamisel muudest andmeallikatest ja andmekogudest saadud andmetega on Statistikaametil võimalik teha riiklikku statistikat täiendavat andmeallikat kasutades ja saada täpsemaid andmeid elukohtade ja leibkondade kohta. Sealhulgas tulenevalt määrusest nr 763/2008 on Statistikaametil kohustus edastada Euroopa Komisjonile (Eurostatile) piisavalt usaldusväärseid, üksikasjalikke ja võrreldavaid andmeid rahvastiku ja eluruumide kohta, et võimaldada ühendusel täita ülesandeid, mis talle on määratud, eelkõige asutamislepingu artiklitega 2 ja 3.

Sideandmete töötlemine aitab Statistikaametil täita talle pandud kohustust varustada ühiskonda asjakohase, ajakohase ja täpse statistikaga, sest sideandmete kasutamine aitab tõhustada ja täpsustada statistika tegemist. Riikliku statistika tegemine on vajalik kogu ühiskonna huvides. Kvaliteetse riikliku statistika tegemine varustab ühiskonda vajaliku teabega, mis on vajalik ühiskonna arengu planeerimiseks ja vajalike poliitiliste otsuste tegemiseks. Riikliku statistika kvaliteedi tagamiseks on aga vaja töödelda sideandmeid, sest nende andmete töötlemiseta on riikliku statistika kvaliteet madal, sest registripõhised andmed ei ole Eestis veel statistika tegemiseks piisava kvaliteediga, seda ennekõike REGREL-i korraldamiseks. Seega on sideandmete lubatavuse sätestamine kehtivas seaduses sobiv meede taotletava eesmärgi saavutamiseks. Kuna sideandmete töötlemisel ning nende andmete võrdlemisel teistest andmekogudest saadud andmetega saab Statistikaamet teha senisest täpsemaid statistilisi järeldusi (sest võrreldavate andmete hulka lisanduks uus andmeallikas) siis on sideandmete kasutamise lubatavuse sätestamine kehtivas seaduses sobiv meede taotletava eesmärgi saavutamiseks.

b) Vajalikkus

02, p 30; 17.06.2004, 3-2-1-143-03, p 20 jj; 03.01.2008, 3-3-1-101-06, p 27; 07.12.2009, 3-3-1-5-09, p 37; 21.01.2014, 3-4-1-17-13, p 32 jj; RKHKo 17.03.2003, 3-3-1-10-03, p 46; 17.03.2003, 3-3-1-11-03, p 48.

³³ RKPJKo 06.03.2002, 3-4-1-1-02, p 15; 12.06.2002, 3-4-1-6-02, p 12; 30.04.2004, 3-4-1-3-04, p 31; 17.07.2009, 3-4-1-6-09, p 21; 15.12.2009, 3-4-1-25-09, p 24; RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-02, p 30; 17.06.2004, 3-2-1-143-03, p 22; 25.01.2007, 3-1-1-92-06, p 31; 03.01.2008, 3-3-1-101-06, p 27; 07.12.2009, 3-3-1-5-09, p 37; 21.01.2014, 3-4-1-17-13, p 32

³⁴ RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-02, p 30; 03.01.2008, 3-3-1-101-06, p 27; 04.04.2011, 3-4-1-9-10, p 58; vrd ka juba RKPJKo 06.03.2002, 3-4-1-1-02, p 15

Tulenevalt Riigikohtu praktikast on abinõu vajalik, kui eesmärki ei ole võimalik saavutada mõne teise, kuid isikut vähem koormava abinõuga, mis on vähemalt sama efektiivne kui esimene.³⁵

Eelnõu kohaselt peab Statistikaameti poolne sideandmete taotlus piirduma ülesande täitmiseks minimaalselt vajalikuga, järgides seal juures isikuandmete kaitse nõudeid. Üldjuhul tähendab eeltoodu, et Statistikaametile edastatakse andmed anonüümselt, vähendades seeläbi oluliselt võimalikku eraelu puutumatus põhiõiguslikku riivet.

Tulenevalt Riigikohtu praktikast tuleb vajalikkuse kriteeriumi hindamisel analüüsida ka seda, kui võrd koormavad erinevad abinõud kolmandaid isikuid, samuti erinevusi riigi kulutustes.³⁶ Määruse nr 223/2009 artikkel 2 sätestab Euroopa statistika arendamist, tegemist ja levitamist reguleerivad statistikaalased põhimõtted. Määruse nr 223/2009 artikkel 2 lõige 1 punkt f sõnastab kulutasuvuse põhimõtte. Sideandmete töötlemine on vajalik ka riikliku statistika tegemise kuluefektiivsuse tagamisel. Määruse nr 223/2009 kohaselt tuleb statistika tegemisel ressursse kasutada optimaalselt ja andmete esitamise koormust minimeerida. Võimaluse korral peab nõutav teave olema kergesti kättesaadav olemasolevatest dokumentidest või allikatest.

Alternatiivselt sideandmete ilma andmesubjekti nõusolekuta töötlemisega võrreldes oleks vähem riivav vahend küsitluse läbiviimine, mille käigus Statistikaamet taotleb andmesubjektilt statistika tegemiseks vajalikke andmeid. Sellisel juhul oleksid andmesubjektid vabad valima, kas ja milliseid andmeid nad Statistikaametile avalikustada soovivad. Küsitluse läbiviimine ei oleks aga täpse statistika tegemise eesmärgi saavutamiseks sama kohane meede kui sideandmete kasutamine.

Statistikaameti senise praktika kohaselt ei avalda andmesubjektid küsitlusel alati tõele vastavaid andmeid, mistõttu on statistikaandmed küsitlusele tuginedes ebatäpsemad kui sideandmete kasutamisel. Teiseks, küsitluste läbiviimine on andmesubjektidele oma suurema ajakulu tõttu koormavam. Kolmandaks, sideandmete töötlemisel ei pea andmesubjektid ise täiendavaid toiminguid tegema, vaid nende agregeeritud andmed edastatakse Statistikaametile ilma neid täiendavalt koormamata. Neljandaks, küsitluste läbiviimine oleks koormavam üldsusele, sest küsitluste läbiviimine on suurema halduskoormuse tõttu ühiskonnale ka palju ajakulukam ning kallim kui sideandmete töötlemine.

Küsitluste läbiviimisest loobumise üks eesmärke on vähendada riigi halduskoormust. Eesti on maailmas tuntud e-riigina. Eesti infoühiskonna 2020 arengukava kohaselt Eesti infoühiskonna arengukava üldine eesmärk hästi toimiva keskkonna loomine info- ja kommunikatsioonitehnoloogia laialdaseks kasutamiseks ja nutikate lahenduste loomiseks, mis tõstab majanduse konkurentsivõimet, inimeste heaolu ja riigivalitsemise tõhusust.³⁷ Kuigi Eesti infoühiskonna 2020 arengukavas ei tooda ettepanekuid konkreetselt seoses info- ja

---

³⁵ RKPJKo 17.07.2009, 3-4-1-6-09, p 21; 15.12.2009, 3-4-1-25-09, p 24; alates RKPJKo 06.03.2002, 3-4-1-1-02, p 15; vrd RKPJKo 12.06.2002, 3-4-1-6-02, p 12; 30.04.2004, 3-4-1-3-04, p 31; RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-02, p 30; 17.06.2004, 3-2-1-143-03, p 20 jj; 03.01.2008, 3-3-1-101-06, p 27; 07.12.2009, 3-3-1-5-09, p 37; 21.01.2014, 3-4-1-17-13, p 32 jj; RKHKo 17.03.2003, 3-3-1-10-03, p 46; 17.03.2003, 3-3-1-11-03, p 48).

³⁶ (RKPJKo 06.03.2002, 3-4-1-1-02, p 15; 12.06.2002, 3-4-1-6-02, p 12; 30.04.2004, 3-4-1-3-04, p 31; 17.07.2009, 3-4-1-6-09, p 21; 15.12.2009, 3-4-1-25-09, p 24; RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-02, p 30; 17.06.2004, 3-2-1-143-03, p 23; 03.01.2008, 3-3-1-101-06, p 27; 07.12.2009, 3-3-1-5-09, p 37; 21.01.2014, 3-4-1-17-13, p 34)

³⁷ Loe selle kohta rohkem: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Eesti Infoühiskonna Arengukava 2020. Kättesaadav arvutivõrgus: https://www.mkm.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eesti_infoühiskonna_arengukava.pdf. 10.10.2017.

kommunikatsioonitehnoloogia kasutuselevõtuga riikliku statistika tegemise eesmärgil, aitab sideandmete töötlemine riikliku statistika tegemisel saavutada riigivalitsemise tõhusust.

Seega järeldub kokkuvõttes, et sideandmete töötlemine riikliku statistika läbiviimiseks on vajalik, sest muude, andmesubjektide eraelu puutumatus vähem riivavate meetmega, ei ole võimalik saavutada samaväärselt efektiivset tulemust täpsete, asjakohaste ja ajakohaste statistiliste andmete koondamisel.

c) Mõõdukus

Tulenevalt Riigikohtu praktikast tuleb abinõu mõõdukuse üle otsustamiseks kaaluda ühelt poolt põhiõigusse sekkumise ulatust ja intensiivsust ning teiselt poolt piirangu eesmärgi tähtsust. Mida intensiivsem on põhiõiguse riive, seda kaalukamad peavad olema seda õigustavad põhjused.³⁸

Selleks, et riive andmesubjektide eraelu puutumatusle sideandmete töötlemisel oleks proportsionaalne, peab esiteks olema täidetud eesmärgipärasuse põhimõte. See tähendab, et kohalduva seadusega võiks olla lubatud sideandmete töötlemine riikliku statistika tegemiseks eeldusel, et enne sideandmete töötlemist sõnastatakse iga kord konkreetne statistiline eesmärk, milleks sideandmeid töödeldakse. Sideandmete töötlemine riikliku statistika tegemiseks peab olema piiratud selle konkreetse eesmärgiga ning sideandmete edasine säilitamine ja hilisem töötlemine uutel teaduslikel ja statistilistel eesmärkidel ei ole lubatud, sest sellisel juhul ei oleks täidetud isikuandmete töötlemise proportsionaalsuse nõue. Eelnõuga esitatud õigusliku lahenduse kohaselt tuleb igakordsel andmete taotlemisel sõnastada konkreetne statistiline eesmärk ja andmete koosseis, mis piiritleb selgelt ka sideettevõtja jaoks kokkupandava andmekogu; pärast eesmärgi saavutamist on Statistikaametil kohustus andmed kustutada.

Eelnõus esitatud õigusliku lahenduse kohaselt ei oleks Statistikaametil õigus ligipääsule sideandmetele pikema ajaperioodi jooksul, sest riikliku statistika tegemiseks elukoha tuvastamisel või kontrollimisel ei ole andmesubjektidega seotud sideandmete töötlemine pikema ajaperioodi jooksul vajalik ega mõõdukas. Seega on riive mõõdukas, sest üksnes mõne konkreetse ajahetke osas sideandmete (nt asukoha andmed) aitab Statistikaametil täita ülesannet täpse ja asjakohase statistika tegemisel, kuid ei piira ebaproportsionaalselt andmesubjektide õigusi, sest Statistikaamet saaks üksnes väga piiratud andmed, mis on vajalikud statistika tegemiseks.

Eelnõuga esitatud õigusliku lahenduse kohaselt töödeldakse anonüümitud sideandmeid, mis tähendab, et riikliku statistika tegemisel vastavate andmete töötlemine ei võimalda andmeid seostada konkreetse isikuga. IKÜM artikkel 5 lõike 1 punkti b kohaselt ei loeta isikuandmete edasist töötlemist avalikes huvides toimuva teadusuuringusse või statistilisel eesmärgil vastuolus olevaks andmete kogumise esialgse eesmärgiga. Eelnõu kontekstis see tähendab, et üldreeglina toimub isikustatud andmetöötlus üksnes sideettevõtja poolt, kellel on vastavad andmed olemas juba sideteenuste osutamise olemusest tulenevalt ehk tegu ei oleks andmesubjekti suhtes täiendavate andmete kogumisega või täiendavate isikustatud andmete vastuvõtjate kaasamisega. Eeltoodust tulenevalt on täidetud riive mõõdukuse kriteerium.

Andmesubjektide põhiõiguste riive intensiivsust vähendab ja mõõdukust aitab tagada töötlemise läbipaistvus. Vastavalt IKÜM-i artiklis 13 sätestatule on sideettevõtjad kui isikuandmete vastutavad töötlejad kohustatud teavitama andmesubjekte, muu hulgas, kuidas ja millistel eesmärkidel andmesubjektide andmeid töödeldakse, sealhulgas, kellele isikuandmeid

³⁸ RKPJKo 17.07.2009, 3-4-1-6-09, p 21; 15.12.2009, 3-4-1-25-09, p 24; alates RKPJKo 06.03.2002, 3-4-1-1-02, p 15; vrd RKPJKo 12.06.2002, 3-4-1-6-02, p 12; 30.04.2004, 3-4-1-3-04, p 31; RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-02, p 30; 17.06.2004, 3-2-1-143-03, p 20 jj; 03.01.2008, 3-3-1-101-06, p 27; 07.12.2009, 3-3-1-5-09, p 37; 21.01.2014, 3-4-1-17-13, p 32 jj; RKHKo 17.03.2003, 3-3-1-10-03, p 46; 17.03.2003, 3-3-1-11-03, p 48.

edastatakse. See tähendab, et sideettevõtja peab vähemalt oma veebilehel klientidele avaldatud privaatsusteavituses klientidele selgitama, et seadusest tuleneval alusel kliendiga seonduvad sideandmed anonüümitakse, et need edastada Statistikaametile riikliku statistika ja teadusuuringute eesmärgil. Samuti lasub Statistikaametil avaliku teabe seaduse § 28 lõike 1 punkti 31¹ alusel kohustus teavitada andmesubjektide isikuandmete töötlemise eesmärgist, ulatusest ja viisist olukorras, kus Statistikaamet on taotlenud isikustatud andmete saamist.

Eelnõus esitatud õigusliku lahenduse kohaselt on riive andmesubjektide eraelu puutumatusesse mõeldud, sest Statistikaamet saaks väljapakutud õigusliku lahenduse kohaselt juurdepääsu üksnes piiratud sideandmetele nii, et tagatud on andmesubjekti anonüümsus. Eelnõus esitatud õigusliku lahenduse kohaselt on Statistikaametil kohustus igakordsel andmete taotlemisel määratleda taotletavate andmete kooslus, teabenõude eesmärk ja andmete esitamise meetodika ehk taotlusega on väga täpselt piiritletud ja konkreetselt määratletud taotletavate andmete töötlemise eesmärk sideettevõtja poolt. Samuti on eelnõus esitatud õiguslikus lahenduses üheselt sõnastatud, et sideettevõtja vastav andmetöötlus võib toimuda üksnes Statistikaameti taotluse täitmiseks. Seejuures peab sideettevõtja lähtuma IKÜM artikkel 5 lõige 1 punktis b sätestatud eesmärgi piirangu üldpõhimõttest, mille kohaselt peab sideettevõtja tagama, et isikuandmeid töödeldakse täpselt ja selgeks kindlaksmääratud eesmärkidel ja neid ei töödeldata hiljem viisil, mis on eesmärkidega vastuolus. Nimetatud kohustuse rikkumine on karistatav. Seega on mitmetasandiliselt tagatud andmete juurdepääsu ja kasutamise piiratus ja seega riive mõõdukus. Eeltoodu üle teostavad eraldisesivalt kontrolli sideettevõtjad ning vajadusel ka Andmekaitse Inspektsioon. Täiendavalt on piiratud Statistikaameti õigus andmeid kasutada pikema aja jooksul, s.t juurdepääs sideandmetele oleks lubatud üksnes konkreetsetel statistilistel eesmärkidel ning pärast statistiliste andmete koondamist tuleks asukoohaandmed pöördumatult hävitada ning põhiõiguste riive intensiivsust vähendada ja mõõdukust aitab tagada asjakohaste kaitsemeetmete kohaldamine ja asukoohaandmete töötlemise läbipaistvuse tagamine.

Juhul kui riikliku statistika tegijaks mõni muu juriidiline isik peale statistikaameti (nt. kui vastav õigus antakse tulevikus mõnele muule riigi asutusele) kohalduvad eeltoodud nõuded ning piiranguid ka sellise juriidilise isiku puhul.

4 Eelnõu terminoloogia

Eelnõus järgitakse muudetavate seaduste, milleks on RStS, ESS, ja elektroonilise side seaduse ja IKS, terminoloogiat.

Eelnõu poolt tehtud § 1 punkt 2 alusel tehtud muudatusega muutub kehtiva RStS § 20¹ lõikes 1 sätestatud andmeajamisteenuse sõnastus järgnevalt:

Andmeajamisteenus käesoleva seaduse tähenduses on andmete töötlemine ainult teaduslikul või statistilisel eesmärgil, mille käigus riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus või avalik-õiguslik juriidiline isik edastab tema valduses olevad andmed Statistikaametile ja Statistikaamet töötleb ja edastab saadud andmed riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või teadusasutusele või avaldab andmed kokkuvõtliku ja üldistatud teabena

Eelnõu § 2-ga ESSi tehtud muudatuste puhul kasutatakse terminit „riikliku statistika tegija“. Terminitõlgendamisel lähtutakse RStS toodud riikliku statistika tegija määratlusest. Riikliku statistika tegijad RStS § 8 kohaselt on Statistikaamet ja Eesti Panga seaduse § 34 lõikes 1 sätestatud ulatuses Eesti Pank.

Muudatuse selgitused on toodud käesoleva seletuskirja kolmandas osas.

5 Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Eelnõuga seotud rakendusala reguleerimisega on seotud järgmised Euroopa Liidu määrused ja direktiivid:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 223/2009, 11. märts 2009, Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst) - ELT L 87, 31.3.2009.
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst)
- EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2002/58/EÜ, 12. juuli 2002, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 223/2009³⁹ eesmärk on luua õiguslik raamistik Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks. Määruse nr 223/2009 artiklis 1 on põhjendatud, et vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele ning kooskõlas riigisiseste ja ühenduse asutuste sõltumatuse, terviklikkuse ja vastutusega on Euroopa statistika ühenduse tegevuse seisukohalt vajalik statistika. Euroopa statistika on kindlaks määratud Euroopa statistikaprogrammis. Statistikat arendatakse, tehakse ja levitatakse kooskõlas statistikaalaste põhimõtetega, mis on sätestatud asutamislepingu artikli 285 lõikes 2 ning mida on täiustatud Euroopa statistika tegevusjuhises, kooskõlas artikliga 11. Määruse nr 223/2009 eesmärk on sätestada Euroopa statistika põhimõtted, tagada Euroopa statistika kvaliteet ning tagada Euroopa statistika sidusus ja võrreldavus.

Määruse nr 223/2009 põhjenduspunktis 26 on selgitatud, et teadusringkondadel peaks analüüside tegemiseks teaduse arengu huvides Euroopas olema laiem juurdepääs konfidentsiaalsetele andmetele, mida kasutatakse Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks. Määruse nr 223/2009 põhjenduspunktis nr 26 on põhjendatud, et Euroopa Liidu riikides tuleks lihtsustada teadlaste juurdepääsu konfidentsiaalsetele andmetele teaduslikul eesmärgil, seadmata sealjuures ohtu kaitstuse kõrget taset, mida konfidentsiaalsed statistilised andmed vajavad.

Eeltoodust järeldub, et Euroopa statistika tegemise põhimõtete kohaselt peab teadlastel statistika tegemise eesmärgil olema laiem juurdepääs isikuandmetele. Seega ei välista määrus nr 223/2009 teadlaste ning Statistikaameti juurdepääsu võimalikkust sideandmetele, kui juurdepääs sellistele andmetele on vajalik statistilistel eesmärkidel. Vastupidi, määruse nr 223/2009 põhjenduspunkti nr 26 kohaselt tuleks teadlaste juurdepääsu sideandmetele lihtsustada, kui teadlased vajavad selliseid andmeid statistika tegemise eesmärgil.

---

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 223/2009, 11. märts 2009, Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst) - ELT L 87, 31.3.2009.

Eeltoodust järeldub, et määrus nr 223/2009 ei välista riikliku statistika tegemise eesmärgil sideandmete töötlemist, kuid sätestab, et seejuures peab järgima andmekaitsepõhimõtteid ning peab olema tagatud teabe esitajate usaldus. Mobiilseadmetega seotud sideandmete töötlemisel ei oleks teabe esitajad andmesubjektid, vaid mobiilteenuse osutajad. Määruse nr 223/2009 mõtte kohaselt peaks sideandmete töötlemisel olema aga tagatud ka andmesubjektide usaldus.

Eeltoodust tulenevalt on eelnõu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 223/2009.

Samuti on eelnõu vastavuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst)⁴⁰.

IKÜM artikkel 6 lõige 1 punktid c ja e sätestavad, et isikuandmete töötlemine on lubatud, kui töötlemine on vajalik vastutava töötleja juriidilise kohustuse täitmiseks või kui isikuandmete töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks. IKÜM selgituspunkti 10 kohaselt, peaks liikmesriikidel olema lubatud säilitada või kehtestada õigusnormid IKÜM-i kohaldamise täpsustamiseks seoses isikuandmete töötlemisega juriidilise kohustuse täitmiseks või avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks. Seejuures ei välista IKÜM sellist liikmesriigi õigust, millega määratakse konkreetsete töötlemisjuhtude asjaolud, sealhulgas määratakse täpsemalt kindlaks tingimused, mille alusel on isikuandmete töötlemine seaduslik. IKÜM-i selgituspunkti 45 kohaselt, kui töödeldakse vastavalt vastutava töötleja juriidilisele kohustusele või kui töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks, siis peab töötlemise alus olema sätestatud liidu või liikmesriigi õigusaktis. Samuti peaks töötlemise eesmärk olema kindlaks määratud liidu või liikmesriigi õigusaktis. Eeltoodust tulenevalt on ilmne, et selleks, et sideettevõtja saaks tugineda IKÜM artikkel 6 lõige 1 punktides c ja e sätestatud õiguslikele alustele sideandmete töötlemisel enne nende Statistikaametile väljastamist (st anonüümimisel või muu andmete esitamise metoodika nõuete täitmisel) ja ka nende väljastamisel (isikustatud andmete puhul), peab olema Eesti siseriiklikus õiguses konkreetne vastavat andmetöötlust kohustav või lubav norm. Eelnõu kohaselt tekiks sideettevõtjale vastav kohustus ESS § 102 lõike 2 (andmete avaldamine Statistikaametile või muule riikliku statistika tegijale), ESS § 105 lõike 2¹ (riikliku statistika tegija taotluse täitmiseks) ja ESS § 112² (andmete vastavasse vormi viimine, andmete avaldamine riikliku statistika tegijale) alusel (mis moodustaksid isikuandmete töötlemise alused koosmõjus IKÜM artikkel 6 lõige 1 punktis c või e sätestatuga), lubades sideandmeid töödelda riikliku statistika tegija statistilisel ja teaduslikul eesmärgil ning kohustades sideettevõtjat edastama riiklikule statistika tegijale sideandmeid taotluses toodud vormis.

IKÜM sätestab teatud erandid isikuandmete töötlemisele, kui töötlemine toimub seoses andmete töötlemisega riikliku statistika tegemise eesmärgil. Erandid seoses isikuandmete töötlemisega avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- ja ajaloouringute või statistilisel eesmärgil on sätestatud IKÜM artiklis 89. Tulenevalt eranditest, kui isikuandmeid töödeldakse riikliku statistika tegemiseks Statistikaameti poolt, on võimalik kõrvale kalduda IKÜM-i osadest põhimõtetest, kuid sellisel kõrvalekaldumisel tuleb arvestada IKÜM artikkel 89 reegleid.

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 89 lõige 1 sätestab, et isikuandmete töötlemise suhtes avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- ja ajaloouringute või statistilisel eesmärgil tuleb kohaldada asjakohaseid kaitsemeetmeid andmesubjekti õiguste ja vabaduste kaitseks

---

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst)

kooskõlas IKÜM-iga. Kaitsemeetmetega tuleb tagada tehniliste ja korralduslike meetmete olemasolu, et tagada võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte järgimine. Samuti, kui arhiveerimise, teaduse- ja ajaloouringute või riikliku statistika läbiviimise eesmärged on võimalik saavutada andmete pseudonümiseerimise või anonüümimise teel, tuleb eelistada andmete pseudonümiseerimist või anonüümimist. Seega, kui riikliku statistika tegemine on võimalik, kasutades anonüümseid andmeid, tuleks andmed muuta enne statistilisel või teadusuuringu eesmärgil töötlemist anonüümseks. Anonüümsete andmete töötlemisele andmekaitse põhimõtted ei rakendu. IKÜM põhjenduspunkti 26 kolmanda ja neljanda lause järgi ei kohaldata andmekaitse põhimõtteid anonüümse teabe suhtes, mis ei ole seotud tuvastatud või tuvastatava füüsilise isikuga, või isikuandmete suhtes, mis on muudetud anonüümseks sellisel viisil, et andmesubjekti ei ole võimalik tuvastada või ei ole enam võimalik tuvastada, sealhulgas sellise anonüümse teabe töötlemist statistilisel või uuringute eesmärgil. See tähendab, et kui sideettevõtja edastab Statistikaametile anonüümset sideandmeid, siis andmekaitseõiguse aspektist ei ole sellise edastuse puhul tarvis tugineda IKÜM-ist või siseriiklikust õigusest tulenevale õiguslikule alusele, kuivõrd vastav nõue ei kohaldu anonüümsete andmete töötlemisele.

Sarnaselt IKÜM-iga tulenevad isikuandmekaitse nõuded ka Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist 2002/58/EÜ. Täpsemalt, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/58/EÜ⁴¹ on sätestatud normid, millega tagatakse elektroonilise side sektori andmevahetuse käigus toimuva isikuandmete töötlemise korral õiguse eraelu puutumatusle ja konfidentsiaalsusele.

Nimetatud direktiiv täpsustab ja täiendab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679⁴². Direktiivi 2002/58/EÜ kohaldatakse üldkasutatavate elektroonilise side teenuste osutamise seoses toimuva isikuandmete töötlemise suhtes.

Direktiivi 2002/58/EÜ artikli 6 lõike 1 kohaselt peab sideettevõtja abonentide ja kasutajatega seotud liiklusandmed muutma anonüümseks, kui neid ei ole vaja side edastamiseks. Sarnaselt võib Direktiivi 2002/58/EÜ artikli 9 kohaselt elektroonilise sideteenuse kasutajate või abonentidega seotud asukoohaandmeid töödelda ainult pärast nende anonüümseks muutmist või kasutajate või abonentide nõusolekul. Eelnõu kohaselt edastab sideettevõtja Statistikaametile andmed peale nende Statistikaameti juhiste kohaselt anonüümseks tegemist. Seeläbi tagatakse ka Direktiivis 2002/58/EÜ toodud nõuete täitmine.

Eeltoodust tulenevalt on eelnõu kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv)⁴³ asendavast määrusest, mille suhtes on Komisjon teinud õigusloome algatuse ettepaneku⁴⁴. Määruse ettepanek on IKÜM-i suhtes eriõigusakt (*lex*

---

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/58/EÜ, 12. juuli 2002, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37—47 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV) Leitav konsolideeritud tekst <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02002L0058-20091219&qid=1606758566948>

⁴⁴ Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse eraelu austamist ja isikuandmete kaitset elektroonilise side puhul ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/58/EÜ

specialis) ning sellega täpsustatakse ja täiendatakse nimetatud määrust isikuandmetena käsitatavate elektroonilise side andmete osas. Kõiki isikuandmete töötlemisega seotud küsimusi, mida ei ole ettepanekus konkreetselt käsitletud, reguleerib IKÜM. Kavandatava määruse ettevalmistamisel on esitatud põhimõtteline edasiarendus statistilisel eesmärgil andmete töötlemisele, mis omakorda on reguleeritud eriõigusaktiga (*lex specialis*) IKÜM-i suhtes, s.o Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) 223/2009⁴⁵, mis on euroopa statistikategemise regulatsiooni aluseks.

Vastavalt Euroopa Komisjoni ettepanekule⁴⁶, mis on tehtud Euroopa Parlamendile ja nõukogule, esitab komisjon määruse ettepaneku, et tagada järjepidevus IKÜM-iga ning õiguskindlus kasutajatele ja ettevõtjatele, vältides erinevat tõlgendamist liikmesriikides. Kavandatava määrusega, mis asendab direktiivi 2002/58/EÜ, täpsustatakse ja täiendatakse IKÜM-iga kehtestatud isikuandmete kaitse üldiseid õigusnorme isikuandmetena käsitatavate elektroonilise side andmete osas. Seega ei vähenda kavandatav määrus IKÜM-iga füüsilistele isikutele tagatud kaitse taset. Samas, kui kavandatavas määruses ei ole kehtestatud konkreetseid reegleid, tuleks isikuandmeteks kvalifitseeruvate andmete töötlemise suhtes kohaldada IKÜM-i. Kavandatava määruse eelnõu on jätkuvalt täiendavate konsultatsioonide objektiks, EL nõukogu telekommunikatsiooni ja infoühiskonna töögrupis jätkuvad arutelud.⁴⁷

Käesoleva RStS ja teiste seaduste muutmise eelnõu ettevalmistuse ajaks on avaldatud erinevaid tööversioone direktiivi nr 2002/58/EÜ asendavast määrusest. Põhimõtteline edasiarendus on esitatud statistilisel eesmärgil andmete töötlemisele. Kui 2017. aastal oli oluline õigusinstituut elektroonilise side andmete töötlemisel isikuandmete kaitstes isikute nõusolek, siis nüüdseks on edasi liigutud isiku nõusolekuta andmete töötlemisele statistilisel eesmärgil, mis on IKÜM-is tunnustatud põhimõtte erandina käsitletavatel andmete töötlemisel statistilisel eesmärgil.

Elektroonilise side metaandmete töötlemist teadusuuringute või statistilise eesmärgil tuleks pidada lubatavaks, kuid töötlemise suhtes tuleks kohaldada kaitsemeetmeid, et tagada lõppkasutajate privaatsus, kasutades asjakohaseid turvameetmeid, nagu andmete krüpteerimine ja pseudonüümseks muutmine. Andmete kasutamine statistilisel eesmärgil peaks hõlmama ka töötlemist, mis on vajalik riikliku statistika tegemiseks ja levitamiseks vastavalt siseriiklikule õigusele või Euroopa statistika määrusele 223/2009/EÜ, niivõrd kui see on selleks vajalik.

Pidades silmas Euroopa Kohtu hiljutist, 6. oktoobri 2020. aasta otsust (C-511/18, C-512-18, C-520/18)⁴⁸, mis käsitleb andmete säilitamise teematikat ja kohtuotsuste analüüsi, on EL-il ja

---

(privaatsust ja elektroonilist sidet käsitlev määrus) COM/2017/010 final - 2017/03 (COD) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52017PC0010&qid=1606660345312>

⁴⁵ [https://eur-](https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLEX&text=223%2F2009&lang=et&type=quick&qid=1606760590111)

[lex.europa.eu/search.html?scope=EURLEX&text=223%2F2009&lang=et&type=quick&qid=1606760590111](https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLEX&text=223%2F2009&lang=et&type=quick&qid=1606760590111)

⁴⁶ Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse eraelu austamist ja isikuandmete kaitset elektroonilise side puhul ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/58/EÜ

(privaatsust ja elektroonilist sidet käsitlev määrus) COM/2017/010 final - 2017/03 (COD) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52017PC0010&qid=1606660345312>

⁴⁷ <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-europe-fit-for-the-digital-age/file-jd-e-privacy-reform>

⁴⁸ Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 6.10.2020. La Quadrature du Net jt versus Premier ministre jt.

Eelotsusetaotlused, mille on esitanud Conseil d'État ja Cour constitutionnelle. Eelotsusetaotlus – Isikuandmete töötlemine elektroonilise side sektoris – Elektroonilise side teenuste osutajad – Veebimajutusteenuste osutajad ja internetiühenduse pakkujad – Liiklus- ja asukohaandmete üldine ja vahet tegemata säilitamine – Andmete automatiseeritud analüüs – Andmetega tutvumine reaajas – Riigi julgeoleku kaitse ja terrorismivastane võitlus – Kuritegevuse vastu võitlemine – Direktiiv 2002/58/EÜ – Kohaldamisala – Artikli 1 lõige 3 ja artikkel 3 – Elektroonilise side konfidentsiaalsus – Kaitse – Artikkel 5 ja artikli 15 lõige 1 – Direktiiv 2000/31/EÜ – Kohaldamisala – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artiklid 4, 6 – 8 ja 11 ning artikli 52 lõige 1 – ELL artikli 4 lõige 2. Liidetud kohtuasjad C-511/18, C-512/18 ja C-520/18.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A62018CJ0511&qid=1606678304862>

liikmesriikidel on võimalus reguleerida andmete säilitamist kooskõlas EL-i õigusega ja E-privaatsuse direktiivis pole täiendavaid sätteid vaja. Sellised E-privaatsuse direktiivi erisätted võivad isegi kaasa tuua võimaliku andmete säilitamist käsitlevate tulevaste õigusaktide edasise piiramise riski riiklikul või EL-i tasandil.

Eelnevalt kirjeldatud Euroopa õigusloome protsess E-privaatsuse määruse sätete kokkuleppimisele ja selle sisu annab tunnistust tahtest elektroonilise side andmete töötlemise võimalikuks muutmiseks statistilisel ja teaduslikul eesmärgil. Vähemasti sellekohased õigusloomelised suundumused on teatavaks saanud.

6 Seaduse mõjud

Eelnõul puuduvad olulised mõjud.

6.1 Sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju

Seadusemuudatusega ei kaasne otseseid sotsiaalseid ega demograafilisi mõjusid. Kaudselt aitab eelnõu Statistikaametil luua sideandmete alusel teostatav statistiline väljund tõhustamiseks avaliku sektori otsuste tegemist, mis omakorda võib avaldada positiivset sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju.

6.2 Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele

Eelnõul puudub mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele.

6.3 Mõju majandusele

Eelnõul on positiivne mõju majandusele, kuivõrd eelnõu alusel on Statistikaametil võimalik koostada täpsemat ja kvaliteetsemat statistikat, mis omakorda võimaldab ettevõtetel oma tegevusi paremini planeerida.

Osaliselt kaasneb eelnõuga ka negatiivne mõju sideettevõtjate halduskoormusele. Samas halduskoormusele tervikuna mõju puudub, kuna mitmed statistikatööd (n. transport, rahvastikusündmused, turism, jt) puhul vähenevad senised küsimustike mahud vastavate küsimuste võrra. Lähtudes peamisest sihtrühmast, kelleks on peamiselt rahvastiku- ja kaupade liikumise statistikasse senist sisendit andvad andmeesitajad, saame minimaalse mõju suuruseks 5 000 töötundi, mille ulatuses vähendatakse andmeesitajate halduskoormust ühes kalendriaastas. Saavutatud töötundide säästu arvutus põhineb täna Statistikaameti poolt kogutavate andmestike hinnangulisel vähenemisel aastatel 2019-2022. Mõju võib osutada riigis suuremaks.

Sideettevõtjatele võib kaasneda lähtudes statistikatööst vähene investeeringukulu, mis on seotud operatiivbaasidest andmete töötlemisega ning edastamisega Statistikaametile. Nimetatud investeeringu kulu teenuse eest (mitte andmete eest) on Statistikaamet valmis hüvitama vastavalt statistikatöö rahastusele.

Rahandusministeerium ja Statistikaamet hindavad, et sideettevõtjatel ei tule andmete edastamiseks teha täiendavaid väljaminekuid, sest andmete edastamise võimalus on olulises ulatuses juba täna olemas. Kulu seisneb üksnes sideettevõtjate töötajate tööajas (st. andmete töötlemisel), mis kuulub eelnõu alusel hüvitamisele. Kaudselt võib hinnata, et ühe päringuga tegelemiseks kulub sideettevõtjal hinnanguliselt 72 tundi. Kulu võib taotluse mahust tulenevalt erineda ning sideettevõtjatel on võimalik kulude paremaks planeerimiseks sõlmida Statistikaametiga vastav leping.

Mõju avaldamise sagedus

Mõju avaldub elektroonilise side ettevõtjale andmeesitamise hetkel ja positiivne teabest lähtuv otsuse mõju peale andmete statistilist analüüsi ning edastamist teadmuspõhiste otsuste tegemiseks.

Mõjutatud sihtrühma suurus

Eestis on registreeritud ja omab elektroonilise side teenuse pakkumise litsentsi 3 sideettevõtjat (seisuga 22.04.2020).

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk

Negatiivse iseloomuga mõjud puuduvad või on vähesed.

6.4 Mõju elu- ja looduskeskkonnale

Eelnõul puuduvad mõju elu- ja looduskeskkonnale

6.5 Mõju regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Mõju ulatus

Muutusel on infoühiskonnale positiivne mõju. Peamiseks ulatuslikuks mõjuks on rahvastiku paiknemise ja liikuvuse analüüsidega kaasnev majanduslik- ja sotsiaalne mõju.

2021. aasta rahva ja eluruumide loenduse üheks lisatunnuseks on elanike tegeliku peamise asukoha tuvastamine ning selle kõrvutamise registreeritud elukoha andmetega. Antud lisatunnuse saamine on ühiskonnas väga kõrge kuluga (ligi 1 miljon eurot), mis elektroonilise side andmestike kasutamisel väheneks hinnanguliselt 10 korda.

Mõju teadmuspõhiste otsuste kiiremale ja kvaliteetsemale teostusele on positiivne. Majandussubjektid, sh. andmeanalüüsiga tegelevad asutused, saavad kasu sellest, et kiiremini, kvaliteetsemalt tehtud riiklik statistika või isegi programmiväliste statistikatööde raames tellimisel tehtud statistiline analüüs saab olla aluseks parematele majandusotsustele.

Täna ei suudeta ilma elektroonilise side andmeteta reageerida kiiresti erinevatele kriisidele, ega töötada välja efektiivseid transpordilahendusi. Täiendavate andmete kaasamine võimaldab tuua kaasa märkimisväärse säästu taristu- ja infrastruktuuriprojektide planeerimisel. Erinevad uuringud on näidanud, et korrektse teabe olemasolul on lihtne parandada investeeringu tasuvust kuni 10%.

Samuti mõjutab muudatuste tagajärg andmekvaliteeti ja andmete paremat kättesaadavust infoühiskonna kiiremaks arenguks. Üheks peamiseks mõju avaldumise viisiks on senisest kiirema statistika ja andmeanalüüsi tegemine. Statistiliste näitajate esitamine kiireneks osa näitajate puhul kuni 5 aastat, nt rahvastiku näitajad. Koguhinnang kiirema statistika tegemiseks peamiste riiklike statistiliste näitajate puhul on keskmiselt 40 tundi näitaja kohta.

Mõju avaldamise sagedus

Mõju on pidev.

Mõjutatud sihtrühma suurus

Mõjutatud sihtrühmaks tuleb pidada kõiki avaliku huvide esindajaid, eelkõike ministerrühme. Detailsem ja ajakohasem rahvastikustatistika on aluseks praktiliselt kõikidele riigivalitsemise aspektidele. Olulise mõjuga on transpordi- ja turismisektor, kellele täiendav info annab olulist sisendit nii investeeringute toetamiseks kui tööde korraldamiseks.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk

Eksisteerib risk, et mingis andmetöötuse faasis ei jälgita nõutud andmeturbereegleid; seda riski maandatakse kindlate kehtestatud andmetöötusreeglitega, mida igakordselt järgitakse ja millest kinnipidamist auditeeritakse.

6.6 Muud otsesed või kaudsed mõjud

Käesoleva seadusemuudatusega suureneb väiksel määral sideettevõtjate halduskoormus kuid vähendab üleüldine erasektori osas halduskoormus. Seda erinevate küsimustike vähendamise kaudu ligikaudu 5000 ettevõtjal, st ajalises mahus kuni 5000 töötundi aastas.

Eelnõuga kaasneb ka ajaline sääst Statistikaametile elektroonilise side andmestike kasutuselevõttuga rahva ja eluruumide loendusel, millega vähendatakse kogu rahvastiku küsitluses ajalist koormust 110 500 tunni ehk 12,7 kalendriaasta ulatuses.

6.7 Andmekaitsealane mõjuhindang

Käesoleva eelnõuga asutakse seadustama elektroonilise side andmete töötlemist statistilisel ja teaduslikul eesmärgil, sellest tulenevalt hakkab Statistikaamet töötlema elektroonilise side andmeid talle pandud avalike ülesannete täitmiseks seaduslikul alusel.

Statistikaamet kogub andmeid statistikatöö tegemiseks, töötleb ja levitab konfidentsiaalseid andmeid RStS paragrahvides 31, 32, 34, 35 ja 38 nimetatud alusel. Samuti on statistilise konfidentsiaalsusega kaitstud andmete töötlemise reeglite rikkumise eest ette nähtud vastutus RStS § 40 alusel. Eelnevalt nimetatud seaduslik alus ja selle rakendamine peab tagama ja on seni taganud andmete töötlemise seaduslikkuse statistilisel ja teaduslikul eesmärgil.

Statistikaametis rakendatakse rahandusministeeriumi valitsemisala infoturbepoliitikat, järgitakse infovarade kasutamise korda ja infosüsteemide kolmeastmelisele etalonturbe süsteemile kohaseid andmete kaitsmise meetmeid.

Tavapäraselt kasutab Statistikaamet riikliku statistika tegemisel isikuandmete töötlemisel põhimõtet, mille korral otseselt tuvastatavalt hoitakse isikuandmeid nii lühiajaliselt kui võimalik ja neile ligipääsetavus nii vähestele teenistujatele kui võimalik, et statistiline eesmärk oleks saavutatav. Anonüümimise protsessi käigus eemaldatakse andmestikest kõik isikute otsesest ja kaudset tuvastamist puudutavad tunnused. Lisaks on andmete avaldamisel või levitamisel kasutusel statistiline konfidentsiaalsus ja anonüümimise reeglid, mis välistavad isikute otsese või kaudse tuvastamise.

Sideettevõtjad anonüümivad sideandmed viisil, mis ei võimalda isikut otseselt ega kaudselt tuvastada ning edastavad anonüümsed andmed riikliku statistika tegijale.

Anonüümsed sideandmed edastatakse Statistikaametile krüpteeritult kasutades turvalist andmeedastuskanalit ning seejuures lähtutakse parimatest infotehnoloogialastest praktikatest.

Riikliku statistika tegemiseks on elektroonilise side andmed vajalikud nii uudsete meetodite rakendamiseks kui ka olemasolevate andmete õigsuse kontrollimiseks. Nüüdisaegse andmeteaduse vaatest on uudsete andmeallikate kasutamine ainumõeldav statistika arendamiseks.

Oht andmete õigusvastasele töötlemisele on madal, sest elektroonilise side ettevõtja ja riikliku statistika tegija rakendavad kõik vajalikud organisatsioonilised, füüsilised ja infotehnilised meetmed andmete kaitsmisel.

Eelnõu koostajatele teadaolevalt ei ole algatatud menetlusi, mis viitaksid andmete töötlemise õigusvastasusele andmete töötlemisel statistilisel ja teaduslikul eesmärgil.

Andmekaitse tagamiseks on eelnõuga kavandatud täiendav meede, mille kohaselt Andmekaitse Inspeksioon hindab vajadusel elektroonilise side andmetele juurdepääsu taotlemise ja edastamise tingimusi ja seaduslikkust.

7 Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõuga seotud riiklike asutuste ja kohalike omavalitsuste kulud ja tulud võib jagada järgnevalt:

1. Asutuste ja kohalike omavalitsuste tulud, mis tulenevad andmete ning põhjendatud juhtimisotsuste kvaliteedi paranemisest. Antud tulu ei ole võimalik otsuste allikate arvel arvutada, kuna puudub riigisisene ülevaade, millises mahus jäävad teenuste tulud saamata puuduliku andmekvaliteedi tõttu.

2. Oluline sääst avalike kulutuste kokkuhoiul mahus kuni 1 miljon eurot kaasneb andmestike kasutamisega elanike püsivate asukohtade hindamisel rahva ja eluruumide loenduse käigus. Käesolevaga on oluline märkida, et kulutuste kokkuhoiud on hinnatud vaid 2021. aasta mahus. Kogusääst pikemas perioodis võib osutada veelgi suuremaks.

3. Eelnõu alusel hüvitab Statistikaamet sideettevõtjatele taotluses toodud andmete töötlemisega seotud mõistlikud tööjõukulud. Kulud hüvitatakse Statistikaameti eelarvest. Andmete töötlemine sideettevõtjate poolt toimub Statistikaameti poolt ettenähtud meetodika alusel, mistõttu vähenevad seeläbi ka Statistikaameti-poolne andmete töötlemise maht ning sellega seotud kulud. Eelnevast tulenevalt puudub eelnõul täiendav negatiivne mõju Statistikaameti eelarvele.

4. Adressaadi (s.o riikliku statistika tegija või sideettevõtja) taotlusel Andmekaitse Inspeksiooni hinnangu andmine elektroonilise side andmetele juurdepääsu taotlemise ja edastamise tingimuste ja seaduslikkuse kohta ning vastav menetlus on kaetud inspeksiooni riigieelarvelistest vahenditest, kuna elektroonilise side andmete töötlemiseks kavandatavate taotluste maht on hinnanguliselt üks kuni kolm taotlust aastas ühe sideettevõtja kohta ning ei välju Andmekaitse Inspeksiooni põhiülesannete raamest⁴⁹.

8 Rakendusaktid

Rakendusaktid puuduvad

9 Seaduse jõustumine

Seadus jõustub...

10 Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu [...]

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks ka [...], kes [esitasid/ei esitanud] ettepanekuid ja märkusi.

---

⁴⁹ Justiitsministri määruse nr 10, 17.10.2016 redaktsiooni § 9 punkt 1 alusel on inspeksiooni põhiülesanne oma tegevusvaldkondades järelevalve-, loa-, väärteo- ja muude ettenähtud menetluste läbiviimine, samuti teavitus- ja ennetustöö korraldamine; [RT I, 14.10.2016, 3 - jõust. 17.10.2016]
<https://www.riigiteataja.ee/akt/114102016005>

Eelnõu ja seletuskiri esitati arvamuse avaldamiseks järgmistele isikutele: [EP, RK, kohtud, AKI ja ITL].

Eelnõu kohta esitasid arvamuse [xxx]. Esitatud arvamuste vastused on koondatud seletuskirja lissasse [xxx].